ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΤΜΗΜΑ ΤΕΧΝΩΝ ΗΧΟΥ ΚΑΙ ΕΙΚΟΝΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Το Γιοφύρι της Άρτας

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΦΟΙΤΗΤΗ
Θεόδωρος Διαμάντης
ΤΧ2013006

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ :
Τάνια Τσιρίδου

ΣΥΝΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ :
Ανδρέας Γιαννακουλόπουλος
Ανδρέας Φλώρος

ΚΕΡΚΥΡΑ
Οκτώβριος 2019

Δηλώσεις - Παραχωρήσεις

1. Δηλώνω ότι η παρούσα εργασία είναι αποτέλεσμα πρωτότυπης δημιουργικής σκέψης.

2. Δηλώνω ότι το Τμήμα Τεχνών Ήχου και Εικόνας δύναται να χρησιμοποιήσει το αποτέλεσμα της ΠΕ μου για διδακτικούς, ερευνητικούς, εκπαιδευτικούς σκοπούς, καθώς και για σκοπούς επικοινωνιακής πολιτικής και προώθησης του τμήματος Τεχνών Ήχου και Εικόνας, για σκοπούς επικαιρότητας και ενημέρωσης και γενικότερα για σκοπούς που δεν έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα.

3. Δηλώνω ότι επί αυτής της ΠΕ δεν υφίσταται κανένα δικαίωμα ή απαίτηση οποιουδήποτε τρίτου (πέρα από τους αναφερόμενους στην παράγραφο Γ.1 του κανονισμού ΠΕ του Τμήματος Τεχνών Ήχου και Εικόνας - Έκδοση 2.4 10/04/2012) και ότι ρητά έχω αναφέρει χωρίς καμία παρέκκλιση το όνομα και την προέλευση των πηγών που χρησιμοποίησα κατά τη διάρκεια της υλοποίησης της ΠΕ.

4. Δηλώνω ότι στο κείμενο της ΠΕ συναινώ στην πρόσβαση της επί μέρους δημιουργικής συμβολής μου στην ΠΕ με οποιαδήποτε μορφή (ενδεικτικά αναλογική, ψηφιακή) στη Βιβλιοθήκη του Τμήματος Τεχνών Ήχου και Εικόνας και στη Βιβλιοθήκη του Ιονίου Πανεπιστημίου για ερευνητικούς, διδακτικούς και εκπαιδευτικούς σκοπούς**.**

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ (ABSTRACT)

Η παρούσα πτυχιακή εργασία επικεντρώνεται στη δημιουργία ενός ντοκιμαντέρ με τίτλο «Το Γιοφύρι της Άρτας». Τους στόχους της πτυχιακής εργασίας αποτελούν η παρουσίαση και η ανάδειξη ενός ιστορικού μνημείου μέσω της σύνθεσης ενός οπτικοακουστικού έργου (ντοκιμαντέρ). Το γιοφύρι είναι ένα ιστορικό μνημείο που απλώνει τις ρίζες του από τον 3ο αιώνα π.Χ. και χρησιμοποιείται ανελλιπώς μέχρι και σήμερα. Το μνημείο αποτελεί σημείο αναφοράς τόσο για την πόλη της Άρτας όσο και για την υπόλοιπη Ελλάδα. Η υλοποίηση του ντοκιμαντέρ είναι θεωρητικά τεκμηριωμένη στο πεδίο των σεναριακών και των σκηνοθετικών επιλογών. Για την σύνθεση του ντοκιμαντέρ προηγήθηκε έρευνα και ανάλυση διαφόρων οπτικοακουστικών έργων, όπως ντοκιμαντέρ ιστορικού περιεχομένου αλλά και διαφόρων κινημάτων που αναφέρονται στην ιστορία του κινηματογράφου, όπως ο Arthur Elton, ο Joris Ivens αλλά και από τα κινήματα Direct Cinema και Cinema Verité. Στο σημείο αυτό αξίζει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στις επιρροές που ασκήθηκαν από τα προαναφερθέντα κινήματα και από τους προαναφερθέντες κινηματογραφιστές. Πιο συγκεκριμένα από τον Arthur Elton εκτιμήθηκε η προσφορά του στο voice over. Η καθαρή και σταθερή φωνή με νότες ζωντάνιας και πληροφορίας ήταν απαραίτητη. Το προσωπικό βίωμα που προσφέρεται ήταν, είναι και θα είναι πολύτιμο. Από τον Joris Ivens πάρθηκε η μέθοδος υλοποίησης του βίντεο τόσο στο κομμάτι του μοντάζ όσο και στη σειρά προβολής, δηλαδή την ορθολογική σειρά παρουσίασης του αντικειμένου. Ο τρόπος που χειρίζεται την κάμερα είναι κάτι παραπάνω από παρακινητικός για την πραγματοποίηση του βίντεο της πτυχιακής εργασίας. Στη συνέχεια, από το κίνημα cinema verité κρίθηκε η ουσία των συνεντεύξεων. Οι συνεντεύξεις φέρουν τέσσερα από τα βασικά χαρακτηριστικά του κινήματος, διακατέχονται δηλαδή από αυθορμητισμό, οικειότητα, αμεσότητα και προσβασιμότητα. Τέλος το direct cinema συνέβαλε επικουρικά στο να χρησιμοποιηθεί ελαφρύς εξοπλισμός και να εκλείπει τεχνικό συνεργείο αφού τα γυρίσματα διεκπεραιώθηκαν από ένα μόνο άτομο. Ολοκληρώνοντας, έγινε χρήση χειροκίνητης κάμερας και το βίντεο τέθηκε με ευκολία υπό επεξεργασία.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 – ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται η εισαγωγή στην πτυχιακή εργασία. Σε αυτό το κεφάλαιο παρουσιάζονται οι στόχοι της πτυχιακής εργασίας, οι ορισμοί (του ντοκιμαντέρ), αλλά και γενικότερες πληροφορίες από την πόλη της Άρτας και το ιστορικό πλαίσιο της γέφυρας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 – ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΠΙΡΡΟΕΣ

Στο δεύτερο κεφάλαιο αποκαλύπτονται οι καλλιτεχνικές επιρροές που συνέβαλλαν στην δημιουργία του ντοκιμαντέρ. Στο κεφάλαιο αυτό γίνεται ενημέρωση σχετικά με το direct cinema και με το cinema verité. Πρωταγωνιστικό ρόλο παίζει το έργο του Arthur Elton με τίτλο «Housing Problems». Ενώ από τον λογοτεχνικό – φιλολογικό χώρο γίνεται λόγος για την θεωρητική προσέγγιση της τραγωδίας από τον Αριστοτέλη και για τον «Πρωτομάστορα» ή αλλιώς «Θυσία» του Καζαντζάκη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 – ΣΕΝΑΡΙΟ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ

Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζεται το σενάριο, οι προσωπικότητες που ομιλούν στην κάμερα παρέχοντας πληροφορίες στους θεατές, αλλά και η ιστορία του γεφυριού της Άρτας. Ακόμη θα βρει κανείς και τα πλάνα της κάμερας μαζί και σχόλια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 – ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ

Στο τέταρτο κεφάλαιο γίνεται μια ανάλυση της κύριας δομής του ντοκιμαντέρ, οι σκηνοθετικές επιλογές και η διαδικασία της παραγωγής. Δηλαδή με λίγα λόγια σε αυτό το κεφάλαιο γίνεται μια αναφορά στα γυρίσματα, τα μέρη και τις τοποθεσίες του video. Ενώ επίσης γίνεται λόγος για τις συνεντεύξεις, την επιλογή εξοπλισμού, την επιλογή των λογισμικών καθώς και στο μοντάζ που πραγματοποιήθηκε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 –ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στο πέμπτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στις δυσκολίες που παρουσιάστηκαν κατά την διάρκεια της εκπόνησης της εργασίας καθώς επίσης και στα οφέλη που προσκομίσαμε από την ολοκλήρωση της πτυχιακής εργασίας. Εν κατακλείδι, ολοκληρώνουμε με τον επίλογο, την βιβλιογραφία, την ιστογραφία και τα παραρτήματα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 – ΠΡΟΛΟΓΟΣ……...**7**

1.1.1ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ ΤΟ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ……**7**

1.1.2 Η ΠΟΛΗ ΤΗΣ ΑΡΤΑΣ…….....**9**

1.1.3 Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΓΕΦΥΡΙΟΥ ΤΗΣ ΑΡΤΑΣ……**12**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 – ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΠΙΡΡΟΕΣ……..**26**

2.1 DIRECT CINEMA……**27**

2.2 CINEMA VERITE……**28**

2.3 ARTHUR ELTON - HOUSING PROBLEMS……...**29**

2.4 JORIS IVENS – THE BRIDGE……..**30**

2.5 ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ……..**31**

2.6 Ο ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ – Η΄ (Η ΘΥΣΙΑ) ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ……..**34**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 – ΣΕΝΑΡΙΟ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ……...**37**

3.1.1 ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΕΝΑΡΙΟΥ……...……..**38**

3.1.2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΧΑΡΑΚΤΗΡΩΝ……..**39**

3.1.3 ΤΥΠΟΙ ΠΛΑΝΩΝ ΚΑΜΕΡΑΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΙ…….....**40**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 – ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ…….....**45**

4.1 ΠΡΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗ……..**45**

4.1.1 ΜΕΡΗ – ΤΟΠΟΘΕΣΙΕΣ……..…**45**

4.1.2 ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ…….....**46**

4.2 ΠΑΡΑΓΩΓΗ……...**46**

4.2.1 ΓΥΡΙΣΜΑΤΑ……...…….....**47**

4.2.2 ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ……...**47**

4.3 ΜΕΤΑ – ΠΑΡΑΓΩΓΗ…….....**48**

4.3.1 ΕΠΙΛΟΓΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΩΝ…….……**48**

4.3.2 ΜΟΝΤΑΖ…….……...**49**

4.3.3 ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΤΗΚΑΝ…….……..**50**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ……..**51**

5.1 ΕΠΙΛΟΓΟΣ……**52**

5.2 ΦΙΛΜΟΓΡΑΦΙΑ……**53**

5.3 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ…….....**54**

5.4 ΙΣΤΟΓΡΑΦΙΑ……...……..**55**

5.5 ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΕΣ…….....**56**

5.6 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ……**57**

5.6.1 ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΓΕΦΥΡΙ ΤΗΣ ΑΡΤΑΣ…….…..**57**

5.6.2 ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΜΙΚΩΝ…….…….**68**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 – ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Στο υπάρχον κεφάλαιο γίνεται μια εκτενής εισαγωγή για την τέχνη του ντοκιμαντέρ, την όμορφη πόλη της Άρτας καθώς και για το ιστορικό της γεφύρι.

1.1.1 ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ ΤΟ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ

Η λέξη ντοκιμαντέρ ετυμολογικά προέρχεται από την λατινική λέξη documentum, που μεταφράζεται ως τεκμήριο και συνήθως τοποθετείται κοντά σε αυτή την εμπειρική πραγματικότητα. Επίσης η λέξη ντοκιμαντέρ προέρχεται και από το ρήμα document που σημαίνει καταγράφω. Στόχος του είναι να καταγράψει και να αποτυπώσει πτυχές της πραγματικότητας.

Το ντοκιμαντέρ δεν αποτελεί απεικόνιση του πραγματικού αλλά αναπαράσταση του. Από το πλήθος στοιχείων που αποτελούν τον περιβάλλοντα χώρο, ο κινηματογραφιστής επιλέγει μερικά, τα ανασυνθέτει και τα μετουσιώνει σε κάτι νέο. Σύμφωνα με τον Friedrich Nietzsche: «Δεν υπάρχει συμβάν αυτό καθαυτό. Όσα θεωρούμε ότι συμβαίνουν είναι μια ομάδα φαινομένων που επιλέγονται και συντίθεται από το ερμηνεύον όν»[1]. Η έννοια της αλήθειας είναι σχετική. Κατά τον Friedrich Nietzsche «υπάρχουν πολλών ειδών μάτια. Ακόμη και η Σφίγγα έχει μάτια, συνεπώς υπάρχουν και πολλών ειδών ¨αλήθειες¨»[2]. Η πραγματικότητα δεν νοείται δίχως την ερμηνεία της.

Μερικοί σημαντικοί σκηνοθέτες που έκαναν την απόπειρα να ορίσουν το ντοκιμαντέρ είναι : ο John Grierson, ο Bill Nichols και ο Dai Vaughan. Έχουν προσπαθήσει στο παρελθόν να ορίσουν το ντοκιμαντέρ.

Σύμφωνα με τον Grierson, το ντοκιμαντέρ ορίζεται ως η δημιουργική επεξεργασία της πραγματικότητας. Όπως πίστευε ο ίδιος η αξίωση του ντοκιμαντέρ είναι να μεταφέρει στην οθόνη γεγονότα με έναν τρόπο που να διεγείρει την φαντασία του θεατή κάνοντας έτσι πιο πλούσια – ευχάριστη την παρακολούθηση του. Πίστευε ξεκάθαρα ότι το ντοκιμαντέρ έβρισκε μια έκφραση από τον χώρο της τέχνης.

[1]Friedrich Nietzsche, Ο Νίτσε από το Άλφα ως το Ωμέγα, επιμέλεια Κατερίνα Σχινά (Αθήνα: Μεταίχμιο,2012), σελίδα 54.
[2]Friedrich Nietzsche, Η Θέληση για Δύναμη, μετάφραση Ζήσης Σαρίκας (Αθήνα: Βάνιας, 2008).

Ο Robert Flaherty ισχυριζόταν ότι «αρκετές φορές οφείλεις να λες ψέματα». Να παραμορφώνεται κάτι ώστε να αποτυπώνεται το πραγματικό του πνεύμα. Επίσης την ίδια άποψη αφουγκράζονταν και ορισμένοι θεμελιωτές του ρεαλισμού όπως : ο Siegfried Kracauer, ο Andre Bazin, όπου υποστήριζαν ότι κάποιο κομμάτι του ρεαλισμού πρέπει να θυσιαστεί στην προσπάθεια σου να τον πετύχεις [3].

Ο Bill Nichols στον ορισμό του για το ντοκιμαντέρ δεν επικεντρώνεται στην καλλιτεχνική διάσταση του μέσου. Τοποθετεί το ντοκιμαντέρ ως μια ρητορική πρακτική που κατασκευάζει και προωθεί τις δικές τις αλήθειες. Με όσα αναφέρει ο Nichols η φωνή του ντοκιμαντέρ είναι ρητορική, ο πρωταρχικός σκοπός της είναι να πείσει[4]. Ο ίδιος κατατάσσει το ντοκιμαντέρ στην ίδια κατηγορία με θεσμούς όπως : η επιστήμη, η θρησκεία, η δημοσιογραφία οι οποίοι αποτελούν πεδία δημιουργίας ιδεολογικών λόγων.

Ο Dai Vaughan ερμηνεύει το ντοκιμαντέρ με μια διαφορετική προσέγγιση. Ο Vaughan ορίζει το ντοκιμαντέρ από την θέση του θεατή. Σύμφωνα με τον ίδιο κάθε ντοκιμαντέρ είναι ένα χειροποίητο εργαλείο για την ερμηνεία της πραγματικότητας, αυτό που κάνει μια ταινία ¨ντοκιμαντέρ¨ είναι ο τρόπος με τον οποίο την παρακολουθούμε. Η αντίληψη μιας ταινίας ως ντοκιμαντέρ είναι να κατασκευάσουμε το νόημα της σύμφωνα με τα γεγονότα και τα αντικείμενα που πέρασαν μπροστά από την κάμερα. Κατά τον Vaughan όταν κάποιος παρακολουθεί μια ταινία και υποθέτει ότι αυτά που διαδραματίζονται σε αυτήν να συνδέονται άμεσα και προνομιακά με την πραγματικότητα, τότε βλέπει ντοκιμαντέρ[5].

Χρησιμοποιώντας επιλεκτικά τα στοιχεία σύμφωνα με τους ορισμούς των Grierson, Nichols και Vaughan ντοκιμαντέρ είναι το έργο που : είναι κινηματογράφος, εμπνέεται και δανείζεται άμεσα από την πραγματικότητα, παράγει τη δική του δημιουργική ερμηνεία της πραγματικότητας και συνδιαλέγεται ενεργητικά με τους θεατές του. Το ντοκιμαντέρ είναι ένα καλλιτεχνικό κινηματογραφικό έργο.

[3]Εύα Στεφανή, Ντοκιμαντέρ, Πρώτη Έκδοση από τις Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, Σεπτέμβριος 2016.

[4]Bill Nichols, Representing Reality (Bloomington: Indiana University Press, 1991), σελίδα 111.
[5]Εύα Στεφανή, Ντοκιμαντέρ, Πρώτη Έκδοση από τις Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, Σεπτέμβριος 2016.

Έχοντας αναφερθεί σε μερικούς από τους σπουδαιότερους σκηνοθέτες – θεωρητικούς του κινηματογράφου, το ντοκιμαντέρ είναι ένα καλλιτεχνικό έργο που εμπνέεται από την πραγματικότητα, αναπλάθεται και προσφέρεται στους θεατές για να το ερμηνεύσουν. Είναι ένα πεδίο συνάντησης όπου οι θεατές, οι δημιουργοί και οι κινηματογραφούμενοι συναντούν τον εαυτός μέσα από αλλεπάλληλες μεταμορφώσεις της πραγματικότητας[6].

1.1.2 Η ΠΟΛΗ ΤΗΣ ΑΡΤΑΣ

Κατά τα αρχαία χρόνια η παρουσία ανθρώπου στα όρια του σημερινού νομού Άρτας, την παλαιολιθική εποχή δεν είχε προσδιοριστεί με βεβαιότητα.

Το 625 π.Χ. ιδρύθηκε η Αμβρακία. Η Αμβρακία ήταν μια πόλη – κράτος της νοτιοδυτικής Ελλάδας στην θέση που έχει σήμερα η πόλη της Άρτας. Η πόλη κτίστηκε στην αριστερή όχθη του ποταμού Αράχθου, όπου ήταν σε μικρή απόσταση από τον Αμβρακικό κόλπο. Σύμφωνα με μαρτυρίες η Αμβρακία πήρε τον όνομα της από τον Άμβρακα που ήταν γιός του Θεσπρωτού, ενώ υπάρχει και άλλη μια εκδοχή που αναφέρει ότι το όνομα Αμβρακία δόθηκε από την κόρη του Μελανέα τον 6ο αιώνα π.Χ. Η Αμβρακία αποτελούσε στενή σύμμαχο των Κορινθίων ενώ αξίζει να αναφερθεί ότι είχε λάβει μέρος και στον Πελοποννησιακό Πόλεμο (431 – 404 π.Χ.). Την Αμβρακία την είχαν εξουσιάσει οι Μακεδόνες του Φιλίππου Β΄ το 338 π.Χ. ενώ το 295 π.Χ. ο Πύρρος βασιλιάς των Μολοσσών μετέφερε στην Αμβρακία την πρωτεύουσα του κράτους, όπου στην πορεία εξελίχθηκε ως ορμητήριο ενάντια των Ρωμαίων. Επί εποχή Πύρρου η Αμβρακία είχε ένα από τα καλύτερα πολεοδομικά συστήματα της αρχαιότητας ενώ επίσης είχαν δημιουργηθεί θέατρα αλλά και τα πρώτα θεμέλια του Γεφυριού της Άρτας (3ο αιώνα π.Χ.) βιώνοντας με αυτόν τον τρόπο την μεγάλη ανάπτυξη για την εκείνη χρονική περίοδο[7].

Το 1205 π.Χ. πραγματοποιείται η ίδρυση του Δεσποτάτου της Ηπείρου. Το Δεσποτάτο της Ηπείρου ήταν ένα από τα κρατίδια που δημιουργήθηκαν κατά την περίοδο της διάλυσης της βυζαντινής αυτοκρατορίας μετά την Δ΄ Σταυροφορία (χρονική περίοδος 1201-1204 π.Χ.). Ο ιδρυτής του κράτους ήταν ο Μιχαήλ Α΄ Άγγελος

[6]Εύα Στεφανή, Ντοκιμαντέρ, Πρώτη Έκδοση από τις Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, Σεπτέμβριος 2016.
[7]Κώστας Τραχανάς : « Η Ιστορία της Αμβρακίας της Άρτας»,2006.

Κομνηνός Δούκα (1205-1215), όπου ήταν συγγενής της αυτοκρατορικής οικογένειας των Κομνηνών. Τα εδάφη που ήταν αρχικά στην κατοχή του Δεσποτάτου της Ηπείρου ήταν : η Ήπειρος, η Αιτωλοακαρνανία, στην πορεία επεκτάθηκε στα Επτάνησα, καθώς και σε τμήματα της Θεσσαλίας, της Αλβανίας και της βορειοδυτικής Μακεδονίας. Η έδρα του κράτους για το μεγαλύτερο χρονικό διάστημα ήταν η Άρτα. Κατά τον 13ο αιώνα άρχισε η συρρίκνωση του κράτους, όπου στην συνέχεια κατακτήθηκε από τους Σέρβους και Ιταλούς ηγεμόνες. Όπου στα μέσα του 15ου αιώνα κατακτήθηκε από τους Οθωμανούς.

Μετά τον θάνατο του Καρόλου Β΄ Τόκου, το 1449 οι Οθωμανοί καταλαμβάνουν την Άρτα. Οι Οθωμανοί είχαν κατακτήσει και άλλες γειτονικές περιοχές όπως: Πρέβεζα, Ναύπακτο, Αμφιλοχία και άλλες[8]. Ωστόσο οι κάτοικοι της Άρτας κατάφεραν να εξασφαλίσουν από τους κατακτητές τους αρκετά δικαιώματα (όπως θρησκευτικά, οικονομικά), γεγονός που συνέβαλλε θετικά για να συνεχίσουν ομαλά τις εμπορικές τους δραστηριότητες. Κατά τον 15ο αιώνα ο πληθυσμός της πόλης αυξήθηκε αισθητά με την εγκατάσταση αρκετών Εβραίων που εκδιώχθηκαν από την Ιταλία. Το 1788 η πόλη της Άρτας περιήλθε στην εξουσία του Αλή Πασά Τεπελενλή. Είχε πραγματοποιηθεί μια σειρά ιστορικών μαχών που είχαν διαδραματιστεί στην πόλη της Άρτας αλλά και στα γύρω χωριά. Μια από αυτές τις ιστορικές μάχες είναι η μάχη του Πέτα. Μερικά ονόματα σπουδαίων επαναστατών που συμμετείχαν ενεργά στις μάχες της εκείνης χρονικής εποχής ήταν : ο Μάρκος Μπότσαρης, ο Γεώργιος Καραϊσκάκης, ο Γεώργιος Μπακόλας και άλλοι. Με τον αποκεφαλισμό του Αλή Πασά Τεπελενλή που πραγματοποιήθηκε το 1822 η Άρτα περνά στα χέρια του Χουρσίτ Πασά και ύστερα στον Κιουταχή Πασά. Η Άρτα απέκτησε την ανεξαρτησία της το 1881 με την Συνθήκη του Βερολίνου.

Στην πορεία ακολούθησε ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος και ο Εμφύλιος Πόλεμος. Στον νομό Άρτας το 1941 ιδρύθηκε η ΕΔΕΣ (ο Εθνικός Δημοκρατικός Ελληνικός Σύνδεσμος) που ήταν μία από τις μεγαλύτερες αντιστασιακές οργανώσεις κατά τη διάρκεια της κατοχής της Ελλάδας από τις δυνάμεις του άξονα. Ιδρύθηκε από τον απόστρατο συνταγματάρχη Ναπολέοντα Ζέρβα και από τον αξιωματικό Λεωνίδα Σπάη. Σκοπός της οργάνωσης ήταν η συσπείρωση των βενιζελικών. Στην αρχή ο Σύνδεσμος είχε οργανωθεί στην περιοχή της Αθήνας ασκώντας έντονη επιρροή στις

[8]Θέμις Χατζηγεωργίου : « Το Δεσποτάτον της Ηπείρου», Αθήνα 1962 , σελίδα 143 – 144.

προσφυγικές συνοικίες, σε απότακτους αξιωματικούς του κινήματος 1935 αλλά και σε ένα τμήμα του βενιζελικού πολιτικού προσωπικού. Ο Σύνδεσμος τάσσονταν ενάντια στην φασιστική Ιταλία, στην ναζιστική Γερμανία, στους Τσάμηδες αλλά και στο ΕΛΑΣ (Ελληνικός Λαϊκός Απελευθερωτικός Στρατός). Επίσης εξέδιδε τις εφημερίδες Εθνική Φλόγα και Δημοκρατική Σημαία. Στα χρόνια του εμφυλίου μία από τις μεγαλύτερες εμφύλιες μάχες ήταν και η μάχη της Άρτας που ξεκίνησε 21 Δεκεμβρίου του 1944 και είχε διάρκεια δύο ημερών. Η αντίδραση αυτή δεν επέφερε την παραμικρή ομαλοποίηση της κατάστασης που επικρατούσε στον νομό της Άρτας[9].

Σήμερα η Περιφερειακή Ενότητα Άρτας καταλαμβάνει το νοτιοανατολικό τμήμα της Ηπείρου. Συνορεύει στα βόρεια με τις περιφερειακές ενότητες Ιωαννίνων και Τρικάλων, ανατολικά συνορεύει με τις περιφερειακές ενότητες Τρικάλων, Καρδίτσας και Αιτωλοακαρνανίας, στα δυτικά συνορεύει με τις περιφερειακές ενότητες Ιωαννίνων και Πρεβέζης και νότια συνορεύει με την περιφερειακή ενότητα της Αιτωλοακαρνανίας, ενώ βρέχεται από τον Αμβρακικό κόλπο. Η Άρτα είναι η πρωτεύουσα του νομού Άρτας και του δήμου Αρταίων καθώς και η δεύτερη μεγαλύτερη πόλη της Ηπείρου μετά τα Ιωάννινα. Η πόλη της Άρτας σύμφωνα με την επίσημη απογραφή του 2011 έχει πληθυσμό 21.895 κατοίκους[10]. Στοιχείο αναφοράς για την πόλη της Άρτας είναι ότι διαθέτει έντονα την βυζαντινή παράδοση κάτι που προέρχεται από το Δεσποτάτο της Ηπείρου. Γεγονός που αποδεικνύεται και από την ύπαρξη των βυζαντινών εκκλησιών που βρίσκονται εντός της πόλης της Άρτας. Ορισμένες από αυτές είναι της Αγίας Θεοδώρας, του Αγίου Βασιλείου αλλά και της Παρηγορίτισσας (η οποία είναι χτισμένη κατά τον 13ο αιώνα). Πέρα από τις βυζαντινές εκκλησίες, σημείο αναφοράς για την πόλη είναι και το ιστορικό γιοφύρι της Άρτας που διαθέτει με την σειρά του την δική του μοναδική ιστορία.

[9]Βαγγέλης Τζούκας, Οι οπλαρχηγοί του ΕΔΕΣ στην Ήπειρο, βιβλιοπωλείο Εστία, σελίδα 65.
[10] http://www.statistics.gr/2011-census-pop-hous «Απογραφή Πληθυσμού – Κατοικιών 2011» Ελληνική Απογραφή 2011. Ελληνική Στατιστική Αρχή.

1.1.3 Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΓΕΦΥΡΙΟΥ ΤΗΣ ΑΡΤΑΣ

Τα πρώτα θεμέλια του γεφυριού της Άρτας ανάγονται από τον 3ο αιώνα π.Χ. Κατά την εποχή της κλασσικής Αμβρακίας, επί βασιλιά Πύρρου χρονολογείται η αρχική κατασκευή του γεφυριού. Επί εποχή βασιλιά Πύρρου η Αμβρακία γνωρίζει ραγδαία άνθηση αλλά και στα μετέπειτα ρωμαϊκά χρόνια με την άνοδο της Νικόπολης είχε αυξηθεί αρκετά η εμπορική κίνηση της περιοχής. Όπως γίνεται αντιληπτό παρατηρείται ότι υπήρχε μεγάλη ανάγκη να κατασκευαστεί στο σημείο αυτό κάποιο γεφύρι, έργο που ασφαλώς εξελίχθηκε στα μετέπειτα χρόνια[11].

Με βάση την μελέτη του Γιάννη Τσουτσίνου παρατηρούμε ότι τα βάθρα είναι κτισμένα με μεγάλους λίθους κατά το ισοδομικό σύστημα, με αποτέλεσμα να θυμίζουν τοιχοποιία ελληνιστικών μεγάρων. Γεγονός που αποδεικνύει ότι η δομή των βάθρων θεμελιώθηκε επί εποχή πιθανότατα τον 3ο αιώνα π.Χ. (έργο του Πύρρου). Σύμφωνα με διαπιστώσεις του Φ. Πέτσα (αρχαιολόγος που παρακολούθησε τις εκσκαφές για τη στήριξη της σιδερένιας γέφυρας πλάι στην παλιά στα χρόνια της κατοχής) το ίδιο το χτίσιμο συνεχίζεται μέχρι τα κατώτατα θεμέλια του γεφυριού[12].

Κατά την άποψη ορισμένων μελετητών αναφέρεται ότι πάνω σε αυτά τα βάθρα κτίστηκαν κατά την περίοδο του Δεσποτάτου της Ηπείρου τέσσερις μεγάλες καμάρες μεταξύ των οποίων παρεμβλήθηκαν στα ποδαρικά τους καθώς και στα ακρινά σκέλη του γεφυριού 8 συνολικά μικρά τοξωτά ανοίγματα, για να περνούν τα νερά σε περίπτωση πλημμύρας[13]. Ωστόσο διαπιστώνεται ότι η μεγαλύτερη καμάρα – λόγω του ανοίγματος της ήταν περισσότερο επισφαλής με αποτέλεσμα από άγνωστη αιτία γκρεμίστηκε και ξανά χτίστηκε επί εποχή τουρκοκρατίας. Η ανακατασκευή της ψηλής καμάρας ήταν αυτή που γέννησε τον θρύλο της στοίχειωσης της γυναίκας του πρωτομάστορα.

Την σημερινή μορφή που διακατέχει το Γεφύρι της Άρτας, την απέκτησε κατά την περίοδο 1602 – 1612. Η λιθόκτιστη γέφυρα έχει μήκος 145 μέτρα και πλάτος 3,75 μέτρα. Διαθέτει τέσσερις καμάρες που δεν διακατέχουν συμμετρία μεταξύ τους καθώς και πέντε στηρίγματα στο νερό.

[11] Κώστας Τραχανάς : « Η Ιστορία της Αμβρακίας της Άρτας»,2006.
[12] Γιάννης Τσουτσίνος, Αρτινά Ιστορικά Θέματα, 2001.
[13] Θέμις Χατζηγεωργίου, Το Δεσποτάτον της Ηπείρου, Αθήνα 1962.

Το 1881 όταν η Άρτα απελευθερώθηκε από τους Τούρκους, το γεφύρι αποτέλεσε σύνορο της ελεύθερης Ελλάδας και της τουρκοκρατούμενης Ελλάδας. Το διώροφο νεοκλασικό κτήριο στο δυτικό άκρο του γεφυριού κτίστηκε το 1864 από αυστριακό αρχιτέκτονα όπου σήμερα στεγάζει το λαογραφικό μουσείο. Αρχικά όμως το συγκεκριμένο κτήριο χρησιμοποιήθηκε ως φυλάκιο των Τούρκων, ύστερα ως μεθοριακός σταθμός και αργότερα ως τελωνείο των Τούρκων.

Στο τέλος της δεκαετίας του 1930 δίπλα στα αρχαία βάθρα προστέθηκαν τσιμεντένια για την στήριξης της ξύλινης αρχικά γέφυρας, την οποία οι Γερμανοί κατακτητές την ενίσχυσαν με σιδηροδοκούς για την ομαλή διέλευση των οχημάτων τους. Κατά τα τέλη του 1944, όταν οι Γερμανοί αποχωρούσαν από την Άρτα διέταξαν να ανατιναχθεί το πέτρινο Γεφύρι της Άρτας, αλλά ο Γερμανός βομβιστής προφανώς αντιλήφθηκε το μέγεθος του εγκλήματος που θα διέπραττε, οπότε για τον λόγο αυτό και δεν υπάκουσε και έτσι σώθηκε το γεφύρι. Το 1945 κατασκευάστηκε στην βόρεια όψη του γεφυριού μια κανονική σιδερογέφυρα.

Με την δημιουργία του γεφυριού της Άρτας δημιουργήθηκαν και διάφοροι μύθοι. Το μέρος όπου βρίσκεται το γεφύρι είναι πεδινό, φυσικό επακόλουθο είναι η δημιουργία προβλημάτων. Εκτός από καταστροφές το γεγονός αυτό αποτελεί πλούσια πηγή έμπνευσης για διάφορους θρύλους. Στα πεδινά εδάφη οι κοίτες των ποταμών είναι πλατιές, επομένως η κατασκευή ενός γεφυριού με πλατιά τόξα κρίνεται απαραίτητη. Το έργο φέρει αρκετές δυσκολίες, ειδικά αν το συγκρίνει κανείς με την κατασκευή ενός γεφυριού στα ορεινά εδάφη, όπου οι κοίτες είναι πιο στενές. Για τον λόγο αυτό οι κατασκευές γίνονταν καλοκαίρι όπου η στάθμη μειωνόταν και αφού διευθετούσαν το ποτάμι ύστερα θεμελίωναν τη γέφυρα.

Οι δύο πιο δημοφιλείς θρύλοι είναι δύο : του Πρωτομάστορα και του έμπορου Ιωάννη Θιακογιάννη. Από τους δύο θρύλους ο πιο διαδεδομένος είναι ο πρώτος αλλά κανένας από τους δύο μέχρι σήμερα δεν έχει τεκμηριωθεί επισήμως.

Ο θρύλος του Πρωτομάστορα αναφέρει ότι το γεφύρι της Άρτας ολημερίς το χτίζανε και το βράδυ γκρεμιζόταν. Είχαν παρουσιαστεί πολλές και μεγάλες δυσκολίες για το χτίσιμο του γεφυριού. Με βάση τον θρύλο αναφέρεται ότι ένα πουλάκι εμφανίσθηκε στο συνεργείο και τους είπε ότι πρέπει να θεμελιωθεί άνθρωπος και όχι οποιοσδήποτε αλλά η γυναίκα του Πρωτομάστορα για να στεριώσει το γεφύρι. Ο Πρωτομάστορας δεν χάρηκε καθόλου με τα νέα και ζήτησε από το πουλάκι αργά να πάει να την καλέσει

αλλά το πουλάκι παράκουσε και της είπε ταχιά να πάει κοντά του. Εκείνη έτρεξε και είδε ανάστατο το συνεργείο. Της είπαν ότι χάθηκε το δαχτυλίδι του Πρωτομάστορα κάτω από την πιο ψηλή καμάρα. Προθυμοποιήθηκε η ίδια με αποτέλεσμα την ώρα που πήγε να το πάρει, άρχισαν να την χτίζουν ο ένας με το μυστρί και ο άλλος με τον ασβέστη έτσι και ο Πρωτομάστορας ρίχνει μέγα λίθο. Η γυναίκα καταλαβαίνοντας την κατάσταση στην οποία βρίσκονταν άρχισε να καταριέται το γεφύρι «ως τρέμει το καρυόφυλλο, να τρέμει το γιοφύρι, κι ως πέφτουν τα δεντρόφυλλα, να πέφτουν οι διαβάτες». Το πουλάκι όμως της θυμίζει ότι έχει αδερφό στην ξενιτιά μην τύχει και περάσει. Τότε αλλάζει την κατάρα σε ευχή με τον στοίχο «Αν τρέμουν τ' άγρια βουνά, να τρέμει το γιοφύρι, κι αν πέφτουν τ 'άγρια πουλιά, να πέφτουν οι διαβάτες, τι έχω αδελφό στην ξενιτιά, μη λάχει και περάσει[14].

Η πιο διαδεδομένη παραλλαγή του δημοτικού τραγουδιού «Του Γεφυριού της Άρτας»:

Σαράντα πέντε μάστοροι κ' εξήντα μαθητάδες

Γιοφύρι νεθεμέλιωναν 'ς της Άρτας το ποτάμι.

Ολημερίς το χτίζανε, το βράδυ εγκρεμιζόταν.

Μοιριολογούν οι μάστοροι και κλαίν οι μαθητάδες:

«Αλίμονο 'ς τους κόπους μας, κρίμα 'ς τις δουλεψαίς μας,

ολημερίς να χτίζουμε, το βράδυ να γκρεμειέται».

Πουλάκι εδιάβη κ' έκατσε αντίκρυ 'ς το ποτάμι,

δεν εκελάιδε σαν πουλί, μηδέ σα χιλιδόνι,

παρά εκελάιδε κ' έλεγε, ανθρωπινή λαλίτσα:

«Ά δε στοιχειώσετε άνθρωπο, γιοφύρι δε στεριώνει.

και μη στοιχειώσετε ορφανό, μη ξένο, μη διαβάτη,

παρά του πρωτομάστορα την όμορφη γυναίκα,

πόρχεται αργά τ' αποταχύ, και πάρωρα το γιόμα».

[14] http://www.peartas.gov.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=76:2011-06-15-10-13-51&catid=24:2011-06-10-06-29-15&Itemid=27 Πληροφορίες για το γεφύρι της Άρτας.

Τ’ άκουσ’ ο πρωτομάστορας και του θανάτου πέφτει.

Πιάνει, μηνάει της λυγερής με το πουλί τ’ αηδόνι:

Αργά ντυθεί, αργά αλλαχτεί, αργά να πάει το γιόμα,

αργά να πάει και να διαβεί της Άρτας το γιοφύρι.

Και το πουλί παράκουσε, κι’ αλλιώς επήγε κ’ είπε:

«Γοργά ντύσου, γοργά άλλαξε, γοργά να πας το γιόμα,

γοργά να πας και να διαβείς της Άρτας το γιοφύρι».

Να την ε κ’ εξανάφανεν από την άσπρη στράτα.

Την είδ’ ο πρωτομάστορας, ραγίζεται η καρδιά του.

Από μακριά τους χαιρετά κι’ από κοντά τους λέει:

«Γειά σας, χαρά σας, μάστοροι και σεις οι μαθητάδες,

μα τι έχει ο πρωτομάστορας κ’ είναι βαργωμισμένος;

− Το δαχτυλίδι τόπεσε στην πρώτη την καμάρα,

Και ποιος να μπει και ποιος να βγει το δαχτυλίδι να βρει;

− Μάστορα, μην πικραίνεσαι κ’ εγώ να πά’ σ’ το φέρω,

εγώ να μπω, κ’ εγώ να βγω, το δαχτυλίδι να βρω».

Μηδέ καλά κατέβηκε, μηδέ στη μέση επήγε,

«Τράβα, καλέ μ’, τον άλυσο, τράβα την αλυσίδα,

τι όλον τον κόσμο ανάγειρα και τίποτες δεν ηύρα».

Ένας πιχάει με το μυστρί, κι’ άλλος με τον ασβέστη,

παίρνει κι’ ο πρωτομάστορας και ρίχνει μέγα λίθο.

«Αλίμονο στη μοίρα μας, κρίμα στο ριζικό μας!

Τρεις αδερφάδες είμαστε, κι οι τρεις κακογραμμένες,

η μια χτισε το Δούναβη, κι η άλλη τον Αφράτη

κ’ εγώ η πλιό στερνότερη της Άρτας το γιοφύρι.

Ως τρέμει το καρυόφυλλο, να τρέμει το γιοφύρι,

κι ως πέφτουν τα δεντρόφυλλα, να πέφτουν οι διαβάτες.

– Κόρη το λόγον άλλαξε, κι’ άλλη κατάρα δώσε,

πόχεις μονάκριβο αδερφό, μη λάχει και περάσει».

Κι’ αυτή το λόγον άλλαξε, κι’ άλλη κατάρα δίνει:

«Αν τρέμουν τ’ άγρια βουνά, να τρέμει το γιοφύρι,

κι’ αν πέφτουν τα’ άγρια πουλιά, να πέφτουν οι διαβάτες,

τι έχω αδερφό ‘ς την ξενιτειά, μη λάχει και περάσει»[15].

Όντως από τα αρχαία χρόνια για το χτίσιμο μεγάλων έργων (όπως γέφυρες, κάστρα και άλλα) υπήρχαν θρύλοι που αναδεικνύανε το γεγονός της ανθρωποθυσίας. Το γνωστό δημοτικό τραγούδι «της Άρτας το γεφύρι» υπέστη διάφορες παραλλαγές σε όλη τη Βαλκανική χερσόνησο. Μερικές από αυτές τις παραλλαγές του τραγουδιού που έχουν διαφυλαχθεί μέχρι και σήμερα είναι η Κυπριακή, η Πομάκικη, η Ποντιακή και η Σκιαθίτικη παραλλαγή οι οποίες είναι οι ακόλουθες :

Η Κυπριακή παραλλαγή του «Γεφυριού της Άρτας» :

Κάτω στους πέντε ποταμούς, κάτω στις πέντε βρύσες,

κάτω στις άκρες των ακρών εκεί που τελειώνει ο κόσμος,

κάτω στις άκρες των ακρών στη μέση του Μόου,

έκτιζαν γεφύρι και είπαν πως είναι του φόβου.

Γιοφύρι είναι που χτίζανε με δώδεκα καμάρες

και όλη μέρα το έχτιζαν, τη νύχτα πάλι χαλούσε.

[15] https://www.taneatismikrospilias24.com/alpharhochiiotakappaeta-sigmaepsilonlambdaiotadeltaalpha/-17553 “ΤΟΥ ΓΙΟΦΥΡΙΟΥ ΤΗΣ ΑΡΤΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ ΤΟΥ’’

Και το Στοιχειό του ποταμού από κάτω κελαηδούσε :

- Α! Βαλιαντή πρωτομάστορα και μάστορα στους μαστόρους,

από τη γενιά σου αν δε βάλεις γιοφύρι δε στέκει.

Στέκεται διερωτάται και εκείνος ποιον να βάλει.

- Άντε να πω τη μάνα μου, άλλη πια μάνα πού' ναι;

Άντε να πω τον πατέρα μου, άλλο πια πατέρα πού' ναι;

Και αν βάλω από τα αδέλφια μου, αδέλφια δε βρίσκω.

Χαπάρια και μηνύματα πηγαίνει στη Μαρουδκιά.

- Έλα να πάε Μαρουδκιά και ο Βαλιαντής σε θέλει.

Κακό στο νου της δεν έβαλε, καλό στο νου της βάζει

και έπιασε τη χρυσή ρόκα και το χρυσό ροδάνι,

χρυσή κλωστή εκρέμασε και στο Βαλιαντή πηγαίνει.

Μόλις τη βλέπει ο Βαλιαντής σφάχτηκε από το καημό του

-Τι με θέλεις, μάστορα μου, και μου μήνυσες και ήρθα;

-Επέστρεψε στο σπίτι, Μαρουδκιά, και τίποτα δε σε θέλω.

Μέχρι να πάει η Μαρουδκιά χαπάρια έρχονται πίσω της.

-Έλα να πάμε, Μαρουδκιά και ο Βαλιαντής σε θέλει.

-Τώρα ήμουν στου Βαλιαντή και μου είπε πως δε με θέλει.

-Έλα να πάμε, Μαρουδκιά και ο Βαλιαντής σε θέλει.

Έβγαλε τα χρυσά ρούχα και εφόρεσε τα μαύρα

και έδωσε ένα γύρω των σπιτιών και τα αποχαιρέτισε.

-Σε κοιμίζω, μωρό μου, και άλλη θα σε ξυπνήσει,

σε ζυμώνω ζυμάρι μ ου και άλλη θα σε κόψει.

Έχετε γεια σπίτια ου και στρώμα όπου κοιμόμουν,

αυλή που τριγύριζα και τραπέζι όπου δειπνούσα.

Έπιασε τη μαύρη ρόκα και το μαύρο ροδάνι,

μαύρη κλωστή εκρέμασε και στο Βαλιαντή πηγαίνει

Όταν τη βλέπει ο Βαλιαντής, λούστηκε στο κλάμα.

-Α! σιταρένιο μου ψωμί, σιμιγδαλένια πίτα,

τι με θέλεις, Βαλιαντή, και ου μήνυσες και ήρθα;

Πάντα έστελνες και με έφερναν και λουζόσουνα το γέλιο,

τώρα έστειλες και με έφεραν και λούστηκες το κλάμα.

-Κάτω στις άκρες των ακρών, στη καμάρα που είναι στο

μέσον η αρραβώνα μου έπεσε και ποιος θα μου την εύρει;

- Μη κλαις έτσι, Βαλιαντή, και εγώ θα σου την εύρω.

Φέρε καρέκλα που να αρμόζει, φέρε χρυσό ψαλίδι, κόψε

τα μαλλιά μου που είναι εξήντα πιθαμές

και κάμε ένα σκοινί χοντρό, ένα χοντροπλεγμένο

και από τη μέση δέσε με κατέβασέ με ως κάτω.

Φέρνει καρέκλα που να αρμόζει, φέρνει χρυσό ψαλίδι,

και έκοψε τα μαλλιά της που είναι εξήντα πιθαμές

έκαμε ένα σκοινί χοντρό, ένα χοντροπλεγμένο

και από τη μέση τη δένει να κατεβεί ως κάτω.

Κοιτάζει από εκεί, κοιτάζει από ’δω, τίποτα δε βρίσκει,

μόνο φαρμακερά φίδια έχουν το στόμα ανοιχτό να τη

ρουφήσουν.

-Τράβα με πάνω, Βαλιαντή, τίποτα δε βρίσκω,

μόνο φαρμακερά φίδια έχουν το στόμα ανοιχτό να με

ρουφήσουν.

-Και ξανακάνε το γύρο, μακάρι να πετύχεις να τη βρεις.

Ξανακάνει το γύρο τίποτα δεν πετυχαίνει

-Τράβα με πάνω, Βαλιαντή και το μωρό μου κλαίει

και τα βυζιά τα μυροδόχα είναι φουσκωένα από το γάλα.

-Φέρτε χαλίκια και πηλό τη Μαρουδκιά να χτίσω.

Ανάθε μ α τη μ άνα της και την καρδιά που είχε,

ανάθεα τη άνα της την πικρογαλατούσα.

Τρεις κόρες που τις έκαμε, τρία γεφύρια έχτισαν,

η μια έχτισε το Γαλατά, η άλλη τον Ευφράτη

και η τρίτη η καλύτερη της Τρίχας το γιοφύρι[16].

Η Πομακική παραλλαγή του «Γεφυριού της Άρτας» (Μετάφραση) :

Τρία αδέλφια γεφυριού τοίχο χτίζανε

Τη μέρα το χτίζουν, το βράδι γκρεμίζεται

Το βράδι γκρεμίζεται, θυσία θέλει.

Καθίσανε τρία αδέλφια

Να κουβεντιάσουν, να αποφασίσουν.

- Αδέλφια, βρε αδέλφια, τρία αδέλφια,

Ελάτε να κάνουμε δικιά μας συμφωνία

Όποια θα έρθει αύριο νωρίς

Εκείνη θα τη βάλουμε στη μέση στα θεμέλια.

[16] https://www.taneatismikrospilias24.com/alpharhochiiotakappaeta-sigmaepsilonlambdaiotadeltaalpha/-17553 ΄΄ΤΟΥ ΓΙΟΦΥΡΙΟΥ ΤΗΣ ΑΡΤΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ ΤΟΥ΄΄

Ξεπρόβαλλε του πιο μικρού (αδελφού)

Του πιο μικρού η όμορφη Γιουρκέ,

Η όμορφη Γιουρκέ, η νέα νύφη.

Στο αριστερό χέρι κρατάει ζεστό πρωινό

Στο δεξί της έχει κρύο νερό.

Την είδε ο μικρότερος ο αγαπημένος της

Με το χέρι της έγνεψε πίσω να γυρίσει

Της έκλεισε το μάτι. Εκείνη πήγε πιο γρήγορα.

- Αδέλφια, αδέλφια, τρία αδέλφια

Καλή ευκολία, τρία αδέλφια.

- Ο Θεός μαζί σου, όμορφη Γιουρκέ

- Γιατί μου κλαις πρώτη μου αγάπη;

Πώς να μην κλαίω, όμορφη Γιουρκέ;

Το δαχτυλίδι μου έπεσε στη μέση του γεφυριού.

- Μη μου κλαις πρώτη μου αγάπη

Θα μαζέψω το μανίκι και θα σηκώσω το πανωφόρι

Θα μπω στη μέση στα θεμέλια

Θα σου βγάλω το άξιο το δαχτυλίδι

Το ασημένιο δαχτυλίδι με τη μαρμαρένια πέτρα.

- Ρίξτε της αδέλφια, ξύλο για ξύλο

Πέτρα για πέτρα για να χτίσουμε

την όμορφη Γιουρκέ στη μέση της γέφυρας

- Αφήστε με, τρία αδέλφια

Έχω παιδί, μου είναι ξεσκέπαστο

Μου είναι ξεσκέπαστο και ξεφασκιωμένο.

- Μη μου κλαις όμορφη Γιουρκέ

Έχεις μάνα, θα σου το σκεπάσει

Θα το σκεπάσει και θα το φασκιώσει[17].

Η Ποντιακή παραλλαγή του «Γεφυριού της Άρτας» (Μετάφραση):

(Στη Δρακολίμνη πέρα εκεί,

στης Τρίχας το γεφύρι,

χίλιοι μάστοροι δούλευαν

και μύριοι μαθητάδες.

Ολημερίς το χτίζανε,

το βράδυ γκρεμιζόταν.

Και τα μαστόρια χαίρονταν,

θε ν' αυξηθεί ο μισθός τους,

κι οι μαθητάδες κλαίγανε!

Ποιός κουβαλάει πέτρες;

Μονάχα ο πρωτομάστορας

όλο και συλλογιέται.)

Στη γέφυρα, στη γέφυρα

έλα Δάφνε μου ποταμέ

στης Τρίχας το γιοφύρι

ε, Δάφνε μου κι ευωδιαστέ.

[17] https://www.taneatismikrospilias24.com/alpharhochiiotakappaeta-sigmaepsilonlambdaiotadeltaalpha/-17553 ΄΄ΤΟΥ ΓΙΟΦΥΡΙΟΥ ΤΗΣ ΑΡΤΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΠΑΡΑΛΛΑΓΕΣ ΤΟΥ΄΄

Χίλιοι μαστόροι χτίζανε

έλα Δάφνε μου ποταμέ

και μύριοι παραγιοί

ε, Δάφνε μου κι ευωδιαστέ.

Όλη τη μέρα χτίζανε

έλα Δάφνε μου ποταμέ

τη νύχτα γκρεμιζότανε

ε, Δάφνε μου κι ευωδιαστέ.

Τι δίνεις μου αρχιμάστορα

έλα Δάφνε μου ποταμέ

να στήσω σου το γιοφύρι;

ε, Δάφνε μου κι ευωδιαστέ.

Αν δώσω σου τον πατέρα μου,

έλα Δάφνε μου ποταμέ

άλλον πατέρα δεν θα' χω

ε, Δάφνε μου κι ευωδιαστέ.

Αν δώσω σου την μάνα μου

έλα Δάφνε μου ποταμέ

δεν θα 'χω πια μανούλα.

ε, Δάφνε μου κι ευωδιαστέ.

Αν σου δώσω τη γυναίκα μου

έλα Δάφνε μου ποταμέ

καλύτερη θε να βρω

ε, Δάφνε μου κι ευωδιαστέ.

Μηνάει και τη γυναίκα του

γρήγορα να προφτάσει.

-Τον Γιάννη της δεν έλουσε,

στην κούνια δεν τον πήγε,

τ' αγελάδια δεν άρμεξε,

δεν βύζαξαν οι μόσχοι,

στέλνει μήνυμα δεύτερο

με τ' αγριοπουλάκι.

Σάββατο ας πάει στο λουτρό,

την Κυριακή στο γάμο

και τη Δευτέρα το πρωί

στης Τρίχας το γεφύρι.

Σάββατο πήγε στο λουτρό,

την Κυριακή στο γάμο

και τη Δευτέρα το πρωί

πήγε στη Δρακολίμνη.

-Στη Δρακολίμνη μου 'πεσε,

καλή μου, το σκεπάρνι,

αντάξια γυναίκα μου

θα 'σαι, αν μου το φέρεις.

Πέντε οργιές στο βάραθρο

βουτάει τραγουδώντας

κι άλλες τόσες κατέβηκε

πικρομοιρολογώντας.

-Τα κάλλη και τη νιότη μου

διόλου δε τα λυπάμαι,

πονώ, κλαίω το βρέφος μου,

που τ’ άφησα στην κούνια.

Όπως τρέμουν τα πόδια μου,

να τρέμει το γεφύρι

κι όπως μου σειούνται τα μαλλιά,

να σειούνται κι οι διαβάτες

και πως τρέχουν τα δάκρυά μου,

να τρέχει το ποτάμι.

-Ευχήσου καλή μου, ευχήσου,

ευχήσου μην καταριέσαι,

αδέλφια έχεις στην ξενιτειά,

θα ‘ρθουν και θα διαβούνε.

-Έτσι πως στέκουν τα πόδια μου,

έτσι και το γεφύρι να σταθεί

κι όπως μου στέκουν τα μαλλιά,

να σταθούν κι οι διαβάτες

κι όπως στέκουν τα δάκρυά μου,

να σταθεί το ποτάμι.

Τρεις αδελφάδες είμαστε

κι οι τρεις καταραμένες ,

η μια έχτισε την Άδεσα

κι άλλη το Δεβασίρι

κι εγώ η τρισκατάρατη

της Τρίχας το γεφύρι[18].

Η Σκιαθίτικη παραλλαγή του «Γεφυριού της Άρτας» είναι η εξής :

Σαράντα πέ… σαράντα πέ… σαράντα πέντε μάστοροι,
κι εξήντα μαθητάδες έλα το πουλί μου έλα
κι εξήντα μαθητάδες μοσχοκάρφια και κανέλλα.
Γιοφύρι (ν)ε… γιοφύρι (ν)ε… γιοφύρι (ν)εστεργιώνανε,
στης Άρτας το ποτάμι έλα πουλί μου έλα
στης Άρτας το ποτάμι μοσχοκάρφια και κανέλλα.
Οληµερίς οληµερίς οληµερίς εχτίζανε,
το βράδυ γκρεμιζόταν έλα πουλί μου έλα
το βράδυ γκρεμιζόταν μοσχοκάρφια και κανέλλα.
Πουλάκι πή… πουλάκι πή… πουλάκι πήγε κι έκατσε,
δεξά ‘πό την καμάρα έλα πουλί μου έλα
δεξά ‘πό την καμάρα μοσχοκάρφια και κανέλλα.
Δε κελαηδού… δε κελαηδού… δε κελαηδούσε σαν πουλί,
ανθρώπινα μιλούσε έλα πουλί μου έλα
ανθρώπινα μιλούσε μοσχοκάρφια και κανέλλα.
Αν δε στοιχειώ… αν δε στοιχειώ… αν δε στοιχειώσετε άνθρωπο,
γιοφύρι δεν στεριώνει έλα πουλί μου έλα
γιοφύρι μοσχοκάρφια και κανέλλα[19].

Ο δεύτερος θρύλος που αναφέρει με ποιόν τρόπο χτίστηκε το γεφύρι είναι του έμπορου Ιωάννη Θιακογιάννη. Συγκεκριμένα λέει ότι ο έμπορος Ιωάννης Θιακογιάννης απέκτησε μεγάλες ποσότητες χρυσού όταν αγόρασε από Αλγερινούς πειρατές πιθάρια γεμάτα με λάδι. Τα πιθάρια αυτά οι πειρατές τα είχαν πάρει από έναν έμπορο που είχαν δολοφονήσει και τα είχαν πουλήσει στον Ιωάννη Θιακογιάννη σε χαμηλή τιμή δίχως όμως να αντιληφθούν ότι στο πάτο τους είχαν χρυσάφι. Με το χρυσάφι αυτό χρηματοδοτήθηκε το χτίσιμο του Γεφυριού από τον ίδιο τον έμπορο Ιωάννη Θιακογιάννη με απώτερο σκοπό για την σωτηρία της ψυχής του.

[18] https://blogs.sch.gr/pontos2gympyrg/τη-τρίχας-το-γεφύριν-2/ Ποντιακή παραλλαγή.
[19] https://www.youtube.com/watch?v=-aJ8FP2oTDU Σκιαθίτικη Παραλλαγή.

Το γεφύρι της Άρτας αποτελεί σημείο αναφοράς για την πόλη της Άρτας αλλά και για την υπόλοιπη Ελλάδα. Διαθέτει μια πολύ μεγάλη ιστορία όπου συνεχίζεται μέχρι και σήμερα. Είναι ένα από τα πιο γνωστά παραδοσιακά γεφύρια, αφενός λόγω της αρχιτεκτονικής του, αφετέρου λόγω του ομώνυμου δημοτικού τραγουδιού που αναφέρεται στην θεμελίωση του. Το γεφύρι της Άρτας ενώνει τις δύο όχθες του ποταμού Αράχθου και βρίσκεται στα δυτικά της πόλης, στην έξοδο προς Γιάννενα και προς Πρέβεζα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 - ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΠΙΡΡΟΕΣ

Στις καλλιτεχνικές επιρροές υπάγονται τα κινήματα direct cinema και cinema verité. Αναφέρονται οι καλλιτέχνες Arthur Elton με το έργο ΄΄Housing problems΄΄ και ο Joris Ivens με το βίντεο ‘‘The bridge’’ . Δε πρέπει να παραλειφθούν η μελέτη του μεγάλου φιλοσόφου Αριστοτέλη και το έργο ΄΄Ο Πρωτομάστορας΄΄ ή ΄΄ Η Θυσία΄΄ του Νίκου Καζαντζάκη.

2.1 DIRECT CINEMA

Το Direct Cinema είναι ένα είδος κινηματογράφου που αναπτύχθηκε έντονα την χρονική περίοδο 1958 – 1963 στην Αμερική, στον Καναδά και ύστερα στην Γαλλία. Οι κινηματογραφιστές εκείνης της χρονικής περιόδου είχαν αρχίσει να χρησιμοποιούν ελαφρύτερο αλλά και πιο ευκίνητο εξοπλισμό λήψης. Δηλαδή χρησιμοποιούσαν χειροκίνητες κάμερες και ζωντανό – σύγχρονο ήχο που ήταν διαθέσιμος για δημιουργία χάρη στις νέες τεχνολογίες που αναπτύσσονταν εκείνη την χρονική περίοδο. Εργάζονταν σε μικρότερα συνεργεία (δηλαδή σε ομάδες ελάχιστων ατόμων)[20].

Το συγκεκριμένο είδος αποτελούσε το νέο ντοκιμαντέρ, όπου επιδίωκε την παρουσίαση της λεπτομερούς εξέλιξης μιας κατάστασης, την αναζήτηση στιγμών δράματος ή ψυχολογικής αποκάλυψης.

Κατά την εκπόνηση της εργασίας υπήρξε μια βαθιά επιρροή από το συγκεκριμένο είδος κινηματογράφου. Αν παρακολουθήσει κανείς τα πλάνα και αφουγκραστεί το συνολικό βίντεο της εργασίας θα εντοπίσει αρκετά στοιχεία του κινήματος. Ο εξοπλισμός είναι χειροκίνητος και διόλου βαρύς, απεναντίας είναι βολικός και ελαφρύς. Αν έπρεπε να περιγράψουμε το βίντεο της εργασίας με μια μόνο λέξη αυτή θα ήταν η ζωντάνια. Τα έντονα χρώματα που χαρίζουν μια ασυνήθιστη δυναμική μας επιτρέπουν αυτόν τον χαρακτηρισμό. Όπως και στο direct cinema έτσι και το ντοκιμαντέρ για το γεφύρι επεξεργάστηκε με ατομική πρωτοβουλία και μας παρουσιάζει μια εξέλιξη, που διαθέτει αρχή, μέση και τέλος. Με λίγα λόγια το νέο ντοκιμαντέρ του 20ου αιώνα αντανακλάται στο υπάρχον βίντεο[21].

[20]Bordwell, David Thompson, Kristin. *Η Ιστορία του Κινηματογράφου*. Εκδόσεις Πατάκη.2011. Σελίδα 483.

[21]Bordwell, David. Thompson, Kristin. *Η Ιστορία του Κινηματογράφου*. Εκδόσεις Πατάκη. 2011. Σελίδες 483-486.

2.2 CINEMA VERITE

Το Cinema Verité είναι ένα είδος του ντοκιμαντέρ που εξελίχθηκε από τον Jean Rouch. Μια από τις ταινίες του είδους που άφησαν εποχή στον παγκόσμιο κινηματογράφο ήταν η ταινία Chronique d'un ete (Το χρονικό ενός καλοκαιριού, 1961), που γυρίστηκε από τον Jean Rouch σε συνεργασία με τον κοινωνιολόγο Edgar Morin[22].

Από τις πιο έντονες επιρροές που ασκήθηκαν για την διεξαγωγή των συνεντεύξεων ήταν αρκετά βασικά χαρακτηριστικά από το κίνημα Cinema Verité.

Ξεκινώντας με τη προσβασιμότητα. Η ευκολία στη πρόσβαση πρέπει να υπογραμμιστεί. Πιο συγκεκριμένα οι χώροι που έλαβαν μέρος οι συνεντεύξεις ήταν οι φυσικοί χώροι των ομιλούντων. Αυτό εκτός από προσβασιμότητα ενισχύει ακόμη ένα χαρακτηριστικό του κινήματος, την οικειότητα. Είναι κάτι παραπάνω από λογικό ότι το άτομο θα μιλήσει πιο ελεύθερα και αβίαστα όταν βρίσκεται σ' ένα χώρο οικείο και γνώριμο. Αυτή την οικειότητα την εκπέμπει και ο αρχαιολόγος και ο πολιτικός μηχανικός.

Στο υπάρχον ντοκιμαντέρ ενεργοποιείται επιπλέον και το χαρακτηριστικό της αμεσότητας. Και στις δύο περιπτώσεις η κάμερα είναι στραμμένη στα πρόσωπα και με κατάματο βλέμμα, μας βομβαρδίζουν με πληροφορίες θυμίζοντας ζωντανή μετάδοση.

Τέλος ο αυθορμητισμός δεν εκλείπει. Οι ομιλούντες βρίσκονται στο χώρο τους και μιλούν ανενόχλητοι για το αντικείμενο τους πάνω στο γεφύρι. Η επιλογή της απάντησης ήταν ελεύθερη, επομένως στην οθόνη διαφαίνονται οι αυθόρμητες απαντήσεις των ομιλούντων[23]. Κλείνοντας παρακολουθώντας το βίντεο μπορεί να διακρίνει κανείς αρκετά χαρακτηριστικά του cinema verité. Τα προαναφερθέντα αποτέλεσαν βάση μαζί με το ντοκιμαντέρ του Arthur Eltonμε τίτλο Housing Problemsγια την ομαλή βιντεοσκόπηση των συνεντεύξεων.

[22]Bordwell, David. Thompson, Kristin. *Η Ιστορία του Κινηματογράφου*. Εκδόσεις Πατάκη.2011. Σελίδα 487.

[23]Bordwell, David. Thompson, Kristin. *Η Ιστορία του Κινηματογράφου*. Εκδόσεις Πατάκη.2011. Σελίδες 487-488.

2.3 ARTHUR ELTON – HOUSING PROBLEMS

Ο Arthur Elton γεννήθηκε στης 10 Φεβρουαρίου του 1906 στο Λονδίνο της Αγγλίας και πέθανε 1 Γενάρη 1973 στο Λονδίνο. Το πραγματικό του όνομα ήταν Arthur Hallam Rice Elton. Όταν αποφοίτησε από το Πανεπιστήμιο του Cambridge, εργάστηκε έπειτα ως σεναριογράφος στην Αγγλία, στην Γερμανία και αργότερα εργάστηκε ως σκηνοθέτης – παραγωγός. Μια από τις πιο γνωστές του ταινίες ήταν και το Housing Problems (1936)[24].

Το Housing Problems ήταν ένα ντοκιμαντέρ του Arthur Elton όπου αναδείκνυε τα προβλήματα στέγασης μέσα από τα μάτια των ανθρώπων που διέμεναν εκεί. Αναμφίβολα ήταν ένας από τους κινηματογραφιστές που καθιέρωσε το τηλεοπτικό ντοκιμαντέρ.

Θα ήταν μέγα σφάλμα να παραλειφθεί η βοήθεια που μας πρόσφερε το έργο του με τίτλο «Housing Problems». Το συγκεκριμένο ντοκιμαντέρ κάνει λόγο για προβλήματα στέγασης κατά τα έτη 1935 και 1936. Αξιοποιώντας συνεντεύξεις από ανθρώπους που ζούσαν στα συγκροτήματα, μας παρέχει στοιχεία αρκετά κατατοπιστικά. Εξάλλου το προσωπικό βίωμα δίνει στον δέκτη μια καλύτερη αίσθηση των πραγμάτων. Τα σπίτια αρχικά υπέφεραν από μια σειρά από προβλήματα. Το κυριότερο ήταν η αδυναμίας συχνής καθαριότητα, γεγονός που έφερνε ανεπιθύμητους επισκέπτες στο σπίτι. Ακόμη ισχυρή ήταν η κοινοκτημοσύνη αφού πολλές οικογένειες αναγκάζονταν να μοιράζονται τον χώρο. Τέλος δημιουργήθηκαν οι πολυκατοικίες με τα διαμερίσματα και η κατάσταση βελτιώθηκε κατά πολύ. Εκτός από τις συνεντεύξεις, αυτή που μας δίνει πληθώρα πληροφοριών είναι η χρήση του voice over. Ο Arthur Elton χρησιμοποιεί δύο φωνές, μια αντρική και μια γυναικεία για να μεταδώσει μια όσο το δυνατόν καλύτερη και ενημερωτική οπτικοακουστική εικόνα. Αν παρατηρήσει κανείς τα δύο video, του Elton και της εργασίας θα παρατηρήσει κάποια κοινά χαρακτηριστικά.

Η αξιοποίηση του voice over εκτιμήθηκε ιδιαίτερα ενώ η παροχή συνεντεύξεων πήρε άλλη διάσταση. Όπως και ο Arthur Elton έτσι και εγώ κατευθύνθηκα στον προσωπικό χώρο των ομιλούντων όπου και οι δύο μιλούσαν για το θέμα on camera. Με τον συσχετισμό αυτό σε καμία περίπτωση δεν γίνεται προσπάθεια να υπαινιχθεί ότι τα δύο

[24] https://www.imdb.com/name/nm0255779/?ref_=nmbio_bio_nm Arthur Elton (Τελευταία Πρόσβαση 21/09/2019).

έργα είναι ίσης αξίας και εμβέλειας, απλά ένα αριστούργημα όπως του Arthur Elton ήταν το πλέον κατάλληλο για να αξιοποιηθεί ως πιστός οδηγός για την πτυχιακή μου εργασία.

2.4 JORIS IVENS – THE BRIDGE

Ο Joris Ivens ήταν Ολλανδός σκηνοθέτης και ένας από τους πρωτοπόρους στο τομέα του ντοκιμαντέρ. Γεννήθηκε 18 Νοεμβρίου 1898 στο Ναϊμέχεν της Ολλανδίας και πέθανε 28 Ιουνίου 1989 στο Παρίσι της Γαλλίας. Είχε εργαστεί ως σκηνοθέτης και ως συγγραφέας. Ένα από τα πιο επιτυχημένα ντοκιμαντέρ που είχε δημιουργήσει και είναι αρκετά δημοφιλή μέχρι σήμερα είναι το ντοκιμαντέρ με τίτλο η Γέφυρα «The Bridge»[25].

Αναμφίβολα το ντοκιμαντέρ με τίτλο «The Bridge» του Joris Ivens βοήθησε αρκετά στη δημιουργία και στη διαμόρφωση του ντοκιμαντέρ "Το Γιοφύρι της Άρτας". Επρόκειτο για ένα ντοκιμαντέρ που παρουσιάζει μια γέφυρα εντελώς διαφορετική από αυτή της Άρτας. Πραγματοποιείται μια ιδιαίτερη καταγραφή μιας σιδερένια γέφυρας που χτίζονταν στο Ρότερνταμ της Ολλανδίας. Το έργο του είναι σε ασπρόμαυρη μορφή και προβάλλει πλάνα μιας σιδερένιας γέφυρας.

Η επιρροή είναι ξεκάθαρη αφού και το ντοκιμαντέρ της Άρτας εμπεριέχει μια διαφορετική αλλά και εξίσου ιδιαίτερη καταγραφή μιας γέφυρας. Οι δύο γέφυρες είναι εντελώς διαφορετικές, η μία είναι πέτρινη και η άλλη σιδερένια, είναι διαφορετικών εποχών ενώ και τα μέσα για την κατασκευή τους διαφέρουν κατά πολύ. Το κοινό που έχουν είναι ότι λειτουργούν επικουρικά για τον άνθρωπο αφού και στις δύο περιπτώσεις φαίνεται η χρησιμότητα και η χρηστικότητα των γεφυρών. Κλείνοντας το αριστούργημα του Joris Ivens βοήθησε σε μεγάλο βαθμό και αποτέλεσε ένα από τα πολύ σημαντικά ερεθίσματα για να δημιουργηθεί το υπάρχον αποτέλεσμα.

[25] https://www.imdb.com/name/nm0412235/?ref_=nv_sr_1?ref_=nv_sr_1 Joris Ivens (Τελευταία Πρόσβαση 21/09/2019).

2.5 ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ

Αφού έγινε η αρχή μιας φιλολογικής προσέγγισης σχετικά με την αναφορά στα δημοτικά τραγούδια δε θα ήταν περιττό να γίνει μια εξαιρετικά απαραίτητη φιλολογική και γιατί όχι και καλλιτεχνική – φιλοσοφική προσέγγιση. Αν αφήσουμε τη φαντασία να δραπετεύσει από τα στενά όρια του τυπικού θα κατανοήσουμε ότι η ιστορία της γέφυρας φέρει αρκετά χαρακτηριστικά από αυτά που αναφέρει ο Αριστοτέλης στο έργο του περί τραγωδίας. Η τύχη του Πρωτομάστορα και της γυναίκας του είναι μια τραγωδία. Παρακάτω παρατίθενται τα στοιχεία που με οδήγησαν σε αυτό το συμπέρασμα.

Ἐστὶν οὖν τραγωδία μίμησις πράξεως σπουδαίας καὶ τελείας, μέγεθος ἐχούσης, ἡδυσμένῳ λόγῳ, χωρὶς ἑκάστῳ τῶν εἰδῶν ἐντοῖς μορίοις, δρώντων καὶ οὐ δι' ἀπαγγελίας, δι' ἐλέου καὶ φόβου περαίνουσα τὴν τῶν τοιούτων παθημάτων κάθαρσιν»[26].

Η Τραγωδία λοιπόν είναι η μίμηση μιας πράξης σοβαρής και ολοκληρωμένης, η οποία έχει διάρκεια με λόγο ποιητικό, τα μέρη της οποίας διαφέρουν στη φόρμα τους, που παριστάνεται ενεργά και δεν απαγγέλλεται, η οποία προκαλώντας τη συμπάθεια και το φόβο του θεατή τον λυτρώνει από παρόμοια ψυχικά συναισθήματα[27].

Ο Αριστοτέλης χωρίζει την τραγωδία στα κατά ποιόν μέρη, τα μορφολογικά στοιχεία και στα κατά ποσόν μέρη, δηλαδή το πως είναι η δομή μιας τραγωδίας.

Ξεκινώντας με τα κατά ποιόν μέρη της τραγωδίας που ο κύριος στόχος είναι η επίτευξη της μίμησης μέσω του σκηνικού διάκοσμου, της μουσικής σύνθεσης και του λεκτικού ύφους[28]. Η μίμηση όπως και η πράξη χωρίζεται στον χαρακτήρα και την σκέψη. Σειρά να αναφερθεί έχει ο μύθος, ο οποίος είναι η μίμηση των πράξεων της καθημερινότητας, αποτελεί τα κατά ποιόν μέρη και σύμφωνα με τον Αριστοτέλη είναι το πιο σημαντικό. Στον μύθο παριστάνεται η πλοκή των πράξεων που οδηγούν το άτομο στην ευτυχία ή στη δυστυχίας. Σκοπός της πλοκής είναι ο μύθος, θυμίζοντας έτσι τον τελολογικό χαρακτήρα του φιλόσοφο[29]. Ο μύθος με λίγα λόγια είναι η ψυχή της τραγωδίας. Στη συνέχεια ακολουθούν οι χαρακτήρες, δηλαδή προς τα που τείνει η

[26] Στάθης Δρομάζος, Αριστοτέλους Ποιητική. Κέδρος. 1982.Σελίδα 223.
[27] Στάθης Δρομάζος, Αριστοτέλους Ποιητική. Κέδρος. 1982.Σελίδα 223.
[28] Στάθης Δρομάζος, Αριστοτέλους Ποιητική. Κέδρος. 1982.Σελίδα 225.
[29] Στάθης Δρομάζος, Αριστοτέλους Ποιητική. Κέδρος. 1982.Σελίδα 227.

άποψη του συγγραφέα. Ακόμη είναι λεκτικό ύφος, η διατύπωση της σκέψης με κατάλληλες λέξεις και φράσεις. Επιπροσθέτως η σκέψη, η λογική συνοχή των ιδεών[30]. Τέλος η μουσική σύνθεση που δίνει μια καλλιτεχνική και λυρική γοητεία και το θεαματικό μέρος (σκηνικά)[31]. Συνοψίζοντας με τα κατά ποιόν μέρη αξίζει να υπογραμμιστεί για τον μύθο ότι πρέπει να έχει αρχή, μέση και τέλος. Δηλαδή να παρουσιάζει συνοχή και ενότητα[32]. Υπάρχουν οι απλοί μύθοι και οι περίπλοκοι, η διαφορά τους έγκειται στο ρόλο της τύχης και της μοίρας[33]. Ο στόχος του ποιητή είναι η μίμηση της πράξης να προκαλεί φόβο και οίκτο, να υπάρχει με κλιμακωτό τρόπο η περιπέτεια (δράση), η αναγνώριση από τον πρωταγωνιστή και τέλος το πάθος που είναι η καταστροφή[34]. Σημαντική είναι και η αναφορά στα κατά ποσόν μέρη της τραγωδίας. Ο Αριστοτέλης τα χωρίζει στα εξής. Ο πρόλογος, που είναι το μέρος της τραγωδίας πριν το χορό. Ακολουθεί το επεισόδιο, που είναι το μέρος της τραγωδίας ανάμεσα σε δύο χορικά. Να υπογραμμιστεί ότι η έξοδος που ορίζεται ως το μέρος της τραγωδίας όπου ύστερα δεν ακολουθεί χορικά. Ένα μεγάλο κεφάλαιο είναι το χορικό αφού χωρίζεται στη πάροδο, τα στάσιμα και του κομμό. Η πάροδος είναι το πρώτο χορικό, το στάσιμο είναι το τραγούδι χωρίς ανάπαιστους και τροχαίους και τέλος ο κομμός που είναι ο θρήνος του χορού και των ηθοποιών μαζί[35]. Αυτά ήταν τα μέρη της τραγωδίας επιγραμματικά.

Ένα από τα βασικά στοιχεία της τραγωδίας είναι φυσικά ο τραγικός ήρωας. Σύμφωνα με τον μεγάλο φιλόσοφο ο ήρωας βρίσκεται ανάμεσα σε ακραίες καταστάσεις και περιπτώσεις. Η ψυχολογική του κατάσταση παρουσιάζει αλλαγές, δηλαδή πέφτει από την απόλυτη ευτυχία στην χείριστη δυστυχία και ξανά πάλι, αν και το δεύτερο παρουσιάζεται σπάνια. Ο ήρωας ξεχωρίζει είτε για την αρετή και για την δικαιοσύνη του, την ειλικρίνεια και την πραότητα, είτε για την κακία και την αχρειότητα του. Το τέλος είναι δεδομένο, η δυστυχία και στις δύο προαναφερθείσες περιπτώσεις. Αυτό εξάλλου θα οδηγήσει και στο φόβο των θεατών για παραινετικό σκοπό αλλά και στον οίκτο τους για τον ήρωα, γεγονός που αποτελεί στόχο για τον κάθε τραγικό ποιητή[36].

[30] Στάθης Δρομάζος, Αριστοτέλους Ποιητική. Κέδρος. 1982.Σελίδα 229.
[31] Στάθης Δρομάζος, Αριστοτέλους Ποιητική. Κέδρος. 1982.Σελίδα 231.
[32] Στάθης Δρομάζος, Αριστοτέλους Ποιητική. Κέδρος. 1982.Σελίδα 233.
[33] Στάθης Δρομάζος, Αριστοτέλους Ποιητική. Κέδρος. 1982.Σελίδα 245.
[34] Στάθης Δρομάζος, Αριστοτέλους Ποιητική. Κέδρος. 1982.Σελίδα 249.
[35] Στάθης Δρομάζος, Αριστοτέλους Ποιητική. Κέδρος. 1982.Σελίδα 251.
[36] Στάθης Δρομάζος, Αριστοτέλους Ποιητική. Κέδρος. 1982.Σελίδες 253 - 257.

Ο χαρακτήρας της τραγωδίας πρέπει να φέρει μια σειρά από χαρακτηριστικά για να θεωρηθεί η τραγωδία εν τέλει επιτυχημένη. Αρχικά ο ήρωας πρέπει να είναι ένας χρηστός χαρακτήρας, κάτι δηλαδή οικείο στα μάτια του θεατή, όπως ένας γνήσιος πολίτης ή ένας άρχοντας. Στη συνέχεια πρέπει να είναι ταιριαστός με το θέμα/ πλοκή και με τους υπόλοιπους χαρακτήρες. Ακόμη, χρήζει ιδιαίτερης σημασίας να είναι αληθοφανείς και όχι προϊόν της φαντασίας του ποιητή. Τέλος ο χαρακτήρας πρέπει να διακατέχεται από σταθερότητα[37].

Συνοψίζοντας είναι αξιέπαινο πως ήδη από τον 4ο αιώνα υπάρχει ένας κατατοπιστικότατος ορισμός της τραγωδίας που διέπετέ από διαχρονικότητα αφού ισχύει μέχρι και σήμερα αποδεικνύοντας έτσι τη λαμπρή και αξιοζήλευτή σκέψη του μεγάλου φιλοσόφου Αριστοτέλη.

Ο Αριστοτέλης πολύ όμορφα μας εισάγει στον θεσμό της τραγωδίας και αντικρύζοντας το γιοφύρι πολλά από τα χαρακτηριστικά της αντικατοπτρίζονται σ' αυτό. Το έργο που διαδραματίζεται στη γέφυρα της Άρτας συνοδεύεται με μια πικρή ιστορία ολοκληρωμένη, έχει λόγο ποιητικό και δεν παριστάνεται αλλά απαγγέλλεται. Ακόμη προκαλεί φόβο και δέος στον αναγνώστη – θεατή και του χαρίζει παρόμοια ψυχικά συναισθήματα με το έργο. Στις τραγωδίες υπογραμμίζει ο Αριστοτέλης ότι η μοίρα και οι θεοί παίζουν ρόλο πρωτεύοντα, όπως και στην περίπτωση της γέφυρας, το φυσικό στοιχείο ή μάλλον το μεταφυσικό εξουσιάζει. Υπάρχει περιπέτεια και δράση και προκαλείται οίκτος και φόβος στον αναγνώστη. Αυτό που λείπει για να προσφωνήσουμε το έργο τραγωδία είναι ο χορός. Αν κοιτάξουμε βαθύτερα όμως θα δούμε ότι υπάρχει ένα είδος χορού απλά δεν διαφαίνεται. Είναι οι μάστοροι και οι μαθητάδες, είναι οι κάτοικοι της Άρτας. Δεν μιλούν αλλά παίζουν ρόλο στο έργο.

Επιπροσθέτως η θέση του τραγικού ήρωα είναι κάτι παραπάνω από σημαντική. Στην προκειμένη περίπτωση δεν διαφαίνεται ξεκάθαρα ποιος είναι ο τραγικός ήρωας, ο πρωτομάστορας ή η γυναίκα του. Και οι δύο βρίσκονται σε ακραίες καταστάσεις, η ψυχική τους κατάσταση μεταβάλλεται αφού πέφτουν από την ευτυχία στη δυστυχία και αντίστροφα. Ξεχωρίζουν ο ένας για την αχρειότητα του και ο άλλος για την καλοσύνη του. Και στις δύο περιπτώσεις το τέλος είναι η δυστυχία. Στα μάτια του Πρωτομάστορα και της γυναίκας του συναντάμε τα πρόσωπα δύο απλών καθημερινών ανθρώπων. Είναι αληθοφανείς, σταθεροί και ταιριαστοί με το όλο σκηνικό και οι δύο είναι πρωταγωνιστές. Σύμφωνα με τα προαναφερθέντα παρουσιάζονται εν τέλει δύο

[37] Στάθης Δρομάζος, Αριστοτέλους Ποιητική. Κέδρος. 1982.Σελίδα 271.

τραγικοί ήρωες πηγαίνοντας την τραγωδία του Αριστοτέλη ένα βήμα παρά πέρα. Εξάλλου αυτό έκανε και ο Καζαντζάκης τον 20ο αιώνα βασιζόμενος στον λαϊκό πολιτισμό και αξιοποιώντας βασικές αρχές της τραγωδίας (Αριστοτέλης) οδήγησε την τραγωδία ένα καινοτόμο τολμηρό και τελικά επιτυχημένο βήμα μπροστά.

2.6 «Ο ΠΡΩΤΟΜΑΣΤΟΡΑΣ» Ή «Η ΘΥΣΙΑ» ΤΟΥ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ

Χρησιμοποιώντας ως θεματικό άξονα το γεφύρι της Άρτας και το ομώνυμο δημοτικό τραγούδι θα ήταν παράλειψη να μην αναφερθεί το αριστούργημα του Νίκου Καζαντζάκη με τίτλο ¨Η θυσία¨ που μετονομάστηκε ¨ο Πρωτομάστορας¨.

Ο Καζαντζάκης ως πρωτοπόρος της νέο ελληνικής λογοτεχνίας έρχεται να προσδώσει μια εντελώς διαφορετική χροιά στη πλοκή του πρωτότυπου τραγουδιού. Το έργο είναι ένα συμβολιστικό δράμα που απλώνει τις ρίζες του στο κίνημα του Συμβολισμού αλλά και του νεορομαντισμού. Παρά την αντίδραση του Βουτιερίδη για την πατρότητα του έργου ¨Ο Πρωτομάστορας¨ ο Πούχνερ για να επιβεβαιώσει το αντίθετο. Οι έριδες προκύπτουν από το γεγονός ότι και ο ίδιος γράφει μια άλλη εκδοχή του Γεφυριού της Άρτας το 1905, ενώ ο Καζαντζάκης γράφει το 1908 και εκδίδεται το 1910[38].

Ο δημιουργός του έργου μεταφέρει ένα συμβολιστικό και υπαρξιακό νόημα στο ήδη υπάρχον λαϊκό αριστούργημα προσθέτοντας νέους σκηνικούς ήρωες. Αξίζει να αναφερθεί ότι το θεατρικό έργο μελοποιείται από τον Μανώλη Καλομοίρη σε όπερα λιμπρέτο[39].

Αν μπορούσαμε να συνοψίσουμε κάποια βασικά χαρακτηριστικά του έργου θα καταλήγαμε στο ότι παρουσιάζεται ο αρχέγονος και αρχαϊστικός κόσμος που κυριαρχεί το animismus, δηλαδή η εμψύχωση των πραγμάτων (π.χ. το ποτάμι). Συνδέονται οι φυσικές δυνάμεις με τον Θεό και τον άνθρωπο[40].

Το κείμενο διακατέχεται από μία ενσάρκωση του Υπεράνθρωπου και μια περιφρόνηση του όχλου. Πολλοί μελετητές κατατάσσουν το έργο σε «εθνικό δράμα» διότι συνδυάζει την αρχαία τραγωδία και τον λαϊκό πολιτισμό[41].

Ο Καζαντζάκης ως καινοτόμος έρχεται και εισάγει τέσσερα νέα σκηνικά πρόσωπα. Πρώτο πρόσωπο είναι η Σμαράγδα η οποία είναι η ερωμένη του Πρωτομάστορα και αντικαθιστά την γυναίκα του στο πρωτότυπο έργο. Ακολουθεί η προφήτισσα Μάνα

[38] Νίκος Καζαντζάκης, Η ΘΥΣΙΑ, Εκδόσεις Καζαντζάκη, 2012. Σελίδες ι' - ιγ'.
[39] Νίκος Καζαντζάκης, Η ΘΥΣΙΑ, Εκδόσεις Καζαντζάκη, 2012. Σελίδα ιδ'.
[40] Νίκος Καζαντζάκης, Η ΘΥΣΙΑ, Εκδόσεις Καζαντζάκη, 2012. Σελίδα ιδ'.
[41] Νίκος Καζαντζάκης, Η ΘΥΣΙΑ, Εκδόσεις Καζαντζάκη, 2012. Σελίδα ιε'.

που αντικαθιστά τη Μοίρα και εναντιώνεται στον υπεράνθρωπο και την ύβρις του. Στη συνέχεια δυναμικό ρόλο στην πλοκή παίζει ο Άρχοντας, ο οποίος είναι ο πατέρας της Σμαράγδας και σαν ένας άλλος Οιδίποδας ψάχνει τον Αίτιο, όπου αναζητά τις αδυναμίες του Πρωτομάστορα και πασχίζει για το στήσιμο της γέφυρας. Τέλος προστίθεται και συντροφεύει και υμνεί την Σμαράγδα προσδίδοντας έτσι μια μουσικότητα στο έργο[42].

Στο κείμενο διαφαίνονται έντονα κάποια στοιχεία της αρχαίας τραγωδίας. Υπάρχει ο χορός και η ύβρις του Πρωταγωνιστή κρίνεται αναγκαία. Η θυσία στη συνέχεια γίνεται με τη θέληση του θύματος για να έχει αξία και αποτελεσματικότητα. Επιπλέον στοιχεία του αρχέγονου κόσμου είναι η απόπειρα του ανθρώπου να νικήσει και να τιθασεύσει τη φύση χωρίς κόστος. Δύο δυνάμεις θα συγκρουστούν, από τη μια έχουμε τον Θεό (ποταμό, μοίρα, μάνα) προληπτικοί θεριστές και από την άλλη τον Υπεράνθρωπο (πρωτομάστορα) (την απελευθερωμένη γυναίκα) το γεφύρι και οι γύφτοι. Αξίζει να προστεθεί ότι δέχεται επιρροές από τα ιπποτικά μυθιστορήματα όπου ο έρωτας εν τέλει θα θυσιαστεί, εξάλλου ταιριάζει και με την φιλοσοφία του ίδιου του συγγραφέα ότι δηλαδή ο έρωτας και η αγάπη θυσιάζονταν για τα μεγάλα έργα, ο έρωτας ανήκει στο θάνατο και έτσι τα μεγάλα έργα είναι αθάνατα. Η μοίρα ως μάνα και ο Υπεράνθρωπος ως Πρωτομάστορας συγκρούονται και έτσι ο συγγραφέας καταλήγει στο ότι η μόνη λύση για το μεγαλείο είναι ο ασκητισμός[43].

Αυτό που ξεχωρίζει στο έργο είναι μεταξύ άλλων οι συμβολισμοί. Με τη δύναμη του Πρωτομάστορα στεριώνει το γεφύρι και με την αδυναμία της Σμαράγδας κατά τη θυσία τρέμει. Δεν πρέπει να παραλειφθούν οι πινελιές του Καζαντζάκη που χαρακτηρίζουν την μοναδικότητα του θεατρικού του έργου. Επίσης γίνεται λόγος για ελεύθερες ερωτικές σχέσεις και για ελεύθερο έρωτα, αυτό είναι μια επιρροή από τη προσωπική ζωή του συγγραφέα αφού συζεί με την ερωμένη του Γαλάτεια χωρίς να εγκρίνεται η σχέση τους από την εκκλησία και από τους γονείς τους[44]. Επιπροσθέτως ο Καζαντζάκης βάζει ως αντιδιαστέλλοντες δυνάμεις την φλόγα, το πάθος και την ελευθερία από τα κοινωνικά δεσμά.

Ξεκινώντας από το πρώτο μέρος, δίνεται μια ένταση και μια κλιμακωτή δομή, ακολουθεί το intermezzo και τέλος το δεύτερο μέρος που αποκλιμακώνεται. Το θέμα που πραγματεύεται ο Καζαντζάκης είναι το εξής. Στο πρώτο μέρος είναι ο χορός που

[42] Νίκος Καζαντζάκης, Η ΘΥΣΙΑ, Εκδόσεις Καζαντζάκη, 2012. Σελίδα ις'.
[43] Νίκος Καζαντζάκης, Η ΘΥΣΙΑ, Εκδόσεις Καζαντζάκη, 2012. Σελίδες ις' – ιζ'.
[44] Νίκος Καζαντζάκης, Η ΘΥΣΙΑ, Εκδόσεις Καζαντζάκη, 2012. Σελίδα κβ'.

ενημερώνει τον αναγνώστη ότι το γεφύρι έχει γκρεμιστεί και στηθεί τρείς φορές. Ο χορός των γυναικών και των αντρών και των γύφτων χλευάζει τον Πρωτομάστορα διότι είναι σίγουροι ότι εξαιτίας της αλαζονείας του το γεφύρι θα ξανά πέσει. Καταφτάνει ο γέροντας με τον χρησμό της μάνας, η γέφυρα θα γκρεμιστεί και πάλι και ο διεκδικεί ανθρωποθυσίας. Στη συνέχει κατά φθάνει η Σμαράγδα, η ερωμένη του Πρωτομάστορα και με τον άρχοντα, τον πατέρα της. Εκείνος είχε χάσει ήδη ένα γιο στο ποτάμι και ήρθε για να δει το πολυπόθητό έργο. Φτάνοντας και βλέποντας τη γέφυρα ευχαριστεί τον αλαζόντα Πρωτομάστορα και τείνει να του δώσει δώρα. Ο Πρωτομάστορας ζητά απλά ένα σπίτι για να παντρευτεί την γυναίκα που αγαπά. Πριν ξεστομίσει το όνομα της αγαπημένης του ο ποταμός βρυχάται και ο άρχοντας εξοργίζεται, πιστεύοντας ότι αυτό είναι σημάδι ότι το γεφύρι θα ξανά πέσει. Η μάνα ορίζει ότι απαιτείται ανθρωποθυσία και ο άρχοντας θεωρεί ότι η αγαπημένη του Πρωτομάστορα είναι η αιτία της καταστροφής αφού του έχει κάνει ξόρκια και τον εμποδίζει στη δουλειά του. Αναγκάζει τον Πρωτομάστορα που αρνείται να πει το όνομα της Σμαράγδας (της κόρης του δηλαδή)[45].

Ακολουθεί το intermezzo που είναι η ώρα του χορού να μας παρουσιάσει το τοπίο και να μας υπενθυμίσει τι έχει προηγηθεί, μεταξύ των άλλων να ξεκουράσει τον αναγνώστη[46].

Μπαίνοντας στη δεύτερη πράξη, ο Άρχοντας καλεί όλα τα κορίτσια του χορού να εμφανιστούν για να εντοπίσει την πέτρα του σκανδάλου. Καμία όμως δεν ομολογεί ούτε η Σμαράγδα ομολογεί, ώσπου αποφασίζουν να θυσιάσουν τον ίδιο τον Πρωτομάστορα. Τότε η Σμαράγδα δειλά ομολογεί. Έτσι λοιπόν ο Άρχοντας έρχεται αντιμέτωπος με τη μοίρα, αφού θα χάσει ακόμα ένα παιδί του στο ποτάμι, πρέπει να βάλει την κοινωνία πάνω από την οικογένεια του και το εγώ του. Η Σμαράγδα σαν μια νύφη μπαίνει στο ποτάμι αργά και δειλά. Κατευθύνεται προς την καμάρα και ο Πρωτομάστορας με βαριά καρδιά ρίχνει μέγα λίθο, ακολουθεί ο χορός που λιθοβολεί την Σμαράγδα. Οι θεριστές πιάνουν δουλειά και το γεφύρι στέριωσε. Το τέλος του έργου είναι σχήμα οξύμωρο αφού τελειώνει «Γειά σου, χαρά σου Πρωτομάστορα», ο ίδιος έθαψε και θυσίασε τον έρωτα του για μια γέφυρα, για ένα πείσμα του Άρχοντα να τιθασεύσει τη φύση, μόνο χαρούμενος δεν μπορεί να είναι[47].

[45] Νίκος Καζαντζάκης, Η ΘΥΣΙΑ, Εκδόσεις Καζαντζάκη, 2012. Σελίδες ιη'- κ'.
[46] Νίκος Καζαντζάκης, Η ΘΥΣΙΑ, Εκδόσεις Καζαντζάκη, 2012. Σελίδα κ'.
[47] Νίκος Καζαντζάκης, Η ΘΥΣΙΑ, Εκδόσεις Καζαντζάκη, 2012. Σελίδα κα' – κγ' .

Εν κατακλείδι, το 1910 ο Σακελλαρόπουλος θα μιλήσει για ένα δίπρακτο πεζό σε δημώδη γλώσσα με κρητικό ιδίωμα που συνδυάζει το χορό της αρχαίας τραγωδίας, του Συμβολισμούς, τα intermezzi και κρητικό-ιταλικό δράμα. Ενώ η Ελένη Νεγρεπόντη θα συμπληρώσει με την σειρά της ότι «ο Καζαντζάκης ύψωσε το δημοτικό τραγούδι με μια φιλοσοφική σφαίρα και συνδύασε την Ελληνική παράδοση με την Ευρωπαϊκή πρωτοπορία»[48].

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 – ΣΕΝΑΡΙΟ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ

Στο τρίτο στη σειρά κεφάλαιο συζητιέται η ανάλυση του σεναρίου, των χαρακτήρων που πρωταγωνιστούν και οι τύποι των πλάνων της κάμερα με συνοδεία σχετικών σχολίων.

[48] Νίκος Καζαντζάκης, Η ΘΥΣΙΑ, Εκδόσεις Καζαντζάκη, 2012. Σελίδες κε’ – κς’.

3.1 ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Παρακολουθώντας το ντοκιμαντέρ ο θεατής αρχικά αντιλαμβάνεται τη θέση της Άρτας στο γεωγραφικό χώρο. Βλέπει την πόλη με μια ιστορική και κοινωνική ματιά. Ακόμη στο εισαγωγικό πλαίσιο γίνεται η πρώτη γνωριμία με τη γέφυρα και την ιστορία της, οι φωτογραφίες είναι συγκλονιστικές αφού δίνουν την αίσθηση ότι με το πέρασμα του χρόνου παραμένει στο σημείο.

Στη συνέχεια κοσμεί το ντοκιμαντέρ ο λόγος του αρχαιολόγου για την γέφυρα. Θα μας μεταφέρει και δύο μύθους, τον γνωστό του Πρωτομάστορα και ακόμη έναν λιγότερο δημοφιλή του έμπορου Θιακογιάννη. Ενημερώνει επιπλέον ότι σήμερα το γεφύρι επέρχεται Ελληνικής και ευρωπαϊκής προστασίας απεικονίζοντας έτσι την θέση του.

Αρκετά ενδιαφέροντα μπορούν να χαρακτηριστούν τα πλάνα από το αρχειακό υλικό της ΕΡΤ, τα πλάνα από την χορωδία ΄΄The Amalgamation Choir΄΄ καθώς και οι φωτογραφίες που παρουσιάζονται στο ντοκιμαντέρ που προέρχονται από το Αρχαιολογικό μουσείο Άρτας αλλά και από την ιστοσελίδα της https://images.google.com/ .Το γεφύρι πρωταγωνιστεί διότι παραμένει αξιοθαύμαστο και αποτελεί σημείο αναφοράς μέσα από το πέρασμα του χρόνου όπου υπάρχει μέχρι και σήμερα. Αξίζει να αναφερθεί ότι οι φωτογραφίες δείχνουν το πως χρησιμοποιήθηκε η γέφυρα κατά τις εποχές από τους ανθρώπους και το πως έμεινε ακέραιο μέσα στο χρόνο.

Ιδιαίτερα ενημερωτική είναι η συνέντευξη του πολιτικού μηχανικού που ακολουθεί αφού μιλά για τα δομικά και τα αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά της γέφυρας, που μένουν αθάνατα πάνω στο κτίσμα έως και σήμερα. Κάνει λόγο και για την ζωή της γέφυρας στο σήμερα, πως μπορεί απλώς μια κατασκευή να δώσει ζωή σε μία πόλη.

Σειρά έχει η παραλλαγή του τραγουδιού από το νησί της Σκιάθου. Η επιλογή του τραγουδιού αυτό έναντι του κανονικού δεν ήταν εύκολη, όμως η διαφορετικότητα και η γνήσια ομορφιά της παραλλαγής με έκανε να το επιλέξω. Χωρίς αυτό να σημαίνει ότι το πιο διαδεδομένο δεν είναι ίσης αξίας.

Τέλος το ντοκιμαντέρ κλείνει με πλάνα της γέφυρας και μαζί με την απαλή συνοδευτική μουσική ακούγεται και η προσωπική μου πινελιά σχετικά για το τι είναι το γεφύρι και τι σκέφτομαι αντικρίζοντας το.

3.2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΧΑΡΑΚΤΗΡΩΝ

Βλέποντας το ντοκιμαντέρ ο ακροατής συναντά τον αφηγητή που παίζει ιδιαίτερο ρόλο αφού του κρατά συντροφιά σε όλη την διάρκεια του ντοκιμαντέρ, κρατώντας τον ενήμερο σχετικά με το γεφύρι της Άρτας, την πόλη της Άρτας και για το γνωστό τραγούδι που απαγγέλει ο ίδιος. Θα ήταν σφάλμα να παραλειφθεί η ερμηνεία του γεφυριού με έναν ξεχωριστό, χρωματικό και ποιητικό τρόπο που γίνεται από τον ίδιο στο τέλος του ντοκιμαντέρ. Ο αφηγητής δεν διαφαίνεται και οι περιγραφές του χαρακτηρίζονται από σοβαρότητα.

Στην συνέχεια παρουσιάζεται ο αρχαιολόγος Θεόδωρος Καπόπουλος όπου δίνει πληροφορίες ιδιαίτερα σημαντικές για το επικείμενο θέμα. Αναφέρει την ιστορική οπτική γωνία της γέφυρας. Επιπλέον θα γίνει εκτενής αναφορά στους δύο μύθους που συντροφεύουν το γιοφύρι όλα αυτά τα χρόνια. Φυσικά αμεροληπτεί και λειτουργεί ως αυθεντία. Η γέφυρα αποτελεί ένα ιστορικό μνημείο που προστατεύεται μέχρι και σήμερα από την ελληνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία.

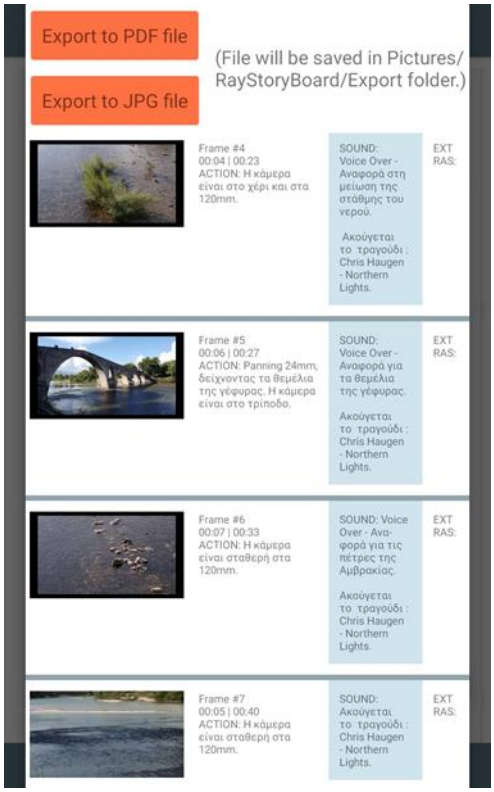
Στην πορεία παρουσιάζεται ο κύριος Νίκος Παπάζογλου που χαρίζει την πολύτιμη βοήθεια του στο δομικό και αρχιτεκτονικό μέρος αφού είναι πολιτικός μηχανικός. Επικεντρώνεται στα αρχιτεκτονικά και δομικά χαρακτηριστικά της γέφυρας. Μιλά για τις ούγες, τον κόφτη, τις καμάρες αλλά και για άλλα χαρακτηριστικά. Όπως και ο Αρχαιολόγος έτσι και ο Πολιτικός μηχανικός με την σειρά του λειτουργεί ως μια αυθεντία και η γνώμη του εκτιμάται ιδιαίτερα.

Όλοι οι χαρακτήρες κατάγονται από την πόλη της Άρτας, έχοντας έτσι το προσωπικό βίωμα. Η διαφορά τους είναι στη διαφορά ηλικίας που τους διακατέχει. Ωστόσο όλοι οι χαρακτήρες προσφέρουν όμορφες και διαφορετικές πληροφορίες με τον δικό τους μοναδικό τρόπο.

3.1.3 ΤΥΠΟΙ ΠΛΑΝΩΝ ΚΑΜΕΡΑΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΙ

Σε αυτή την ενότητα ακολουθούν φωτογραφίες από την χρήση της εφαρμογής Ray Story Board. Η συγκεκριμένη εφαρμογή είναι διαθέσιμη στο Play Store και μπορεί να χρησιμοποιηθεί και σε λογισμικά android αλλά και iOS. Επίσης λειτουργεί στα κινητά δίχως να χρειάζεται αποκλειστικά internet. Η εφαρμογή Ray Story Board συνέβαλλε κατά πολύ ως προς το τελικό αποτέλεσμα του μοντάζ. Πιο συγκεκριμένα η συγκεκριμένη εφαρμογή χρησιμοποιήθηκε πριν αρχίσει το μοντάζ και βοήθησε ως προς την ταξινόμηση των πλάνων.

Export to PDF file

Export to JPG file

(File will be saved in Pictures/ RayStoryBoard/Export folder.)

	Frame #8 00:07 | 00:45 ACTION: Η κάμερα είναι σταθερή (πάνω στο τρίποδο) στα 24mm. Γίνεται η αντανάκλαση στο ποταμό Αραχθο.	SOUND: Ακούγεται το τραγούδι : Chris Haugen - Northern Lights.	EXT RAS:
	Frame #9 00:06 | 00:52 ACTION: Η κάμερα βρίσκεται στο τρίποδο αλλά γίνεται zoom out και είναι στα 24mm.	SOUND: Ακούγεται το τραγούδι : Chris Haugen - Northern Lights.	EXT RAS:
	Frame #10 00:05 | 00:58 ACTION: Η κάμερα βρίσκεται στο τρίποδο και είναι στα 100mm όπου γίνεται ένα Panning.	SOUND: Ακούγεται το τραγούδι : Chris Haugen - Northern Lights.	EXT RAS:
	Frame #11 00:13 | 01:03 ACTION: Γίνεται χρήση χάρτη για να βοηθήσει τον θεατή. Για να καταλάβει δηλαδή που βρίσκεται η πόλη της Άρτας στον χάρτη της Ελλάδας.	SOUND: Voice Over - Πληροφορίες για την πόλη της Άρτας. Ακούγεται το τραγούδι : Chris Haugen - Northern Lights.	EXT RAS:
	Frame #12 00:06 | 01:16 ACTION: Παρουσιάζεται η θέση του Γεφυριού της Άρτας στο χάρτη.	SOUND: Voice Over - Πληροφορίες το που βρίσκεται το γεφύρι της Άρτας.	EXT RAS:

Export to PDF file

Export to JPG file

(File will be saved in Pictures/ RayStoryBoard/Export folder.)

	Frame #13 01:50 | 01:22 ACTION: Σταθερό πλάνο στα 50mm με χαμηλό διάφραγμα. Με σκοπό να είναι πιο φωτεινή εικόνα. Ο αρχαιολόγος (Θοδωρής Καποπουλος) παρουσιάζει τους δύο πιο γνωστούς θρύλους του Γεφυριού της Άρτας. Δηλαδή τον θρύλο του Πρωτομαστορα και τον θρύλο του εμπορου θιακογιαννη. Στο τέλος της ομιλίας του μας αναφέρει την σημερινή κατάσταση του γεφυριού. Ότι προστατευεται νομικά και ακόμα και σήμερα το χρησιμοποιούν αρκετοι άνθρωποι.	SOUND: Φυσικός Ήχος - Ομιλία Αρχαιολόγου - Παροχή πληροφοριών.	EXT RAS: Φυσικός Φωτισμός
	Frame #14 00:05 | 03:12 ACTION: Γίνεται χρήση της Φωτογραφίας για να δει ο θεατής ποια είναι η μεγαλύτερη καμάρα.	SOUND: Ακούγεται η ομιλία του Αρχαιολόγου σχετικά για τον θρύλο Πρωτομάστορα.	EXT RAS:
	Frame #15 00:05 | 03:17 ACTION: Στην εικόνα βλέπει ο θεατής την μεγαλύτερη καμάρα πως είναι σήμερα με το πέρασμα του χρόνου.	SOUND: Ακούγεται η ομιλία του Αρχαιολόγου σχετικά με τον θρύλο του Πρωτομαστορα.	EXT RAS:

Export to PDF file

Export to JPG file

(File will be saved in Pictures/ RayStoryBoard/Export folder.)

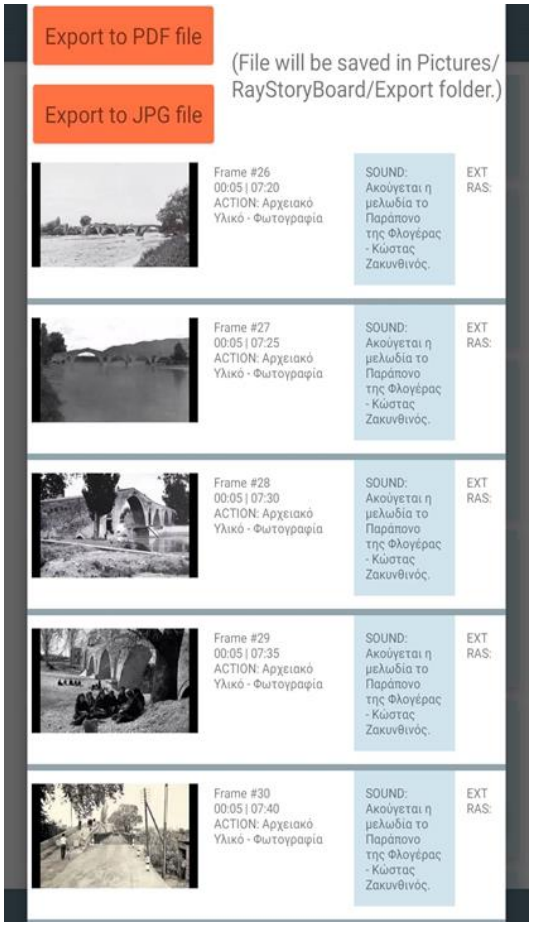
	Frame #16 02:19 | 03:22 ACTION: Η κάμερα είναι σταθερή στο τρίποδο και είναι στα 50mm.	SOUND: Ακούγεται η ομιλία του Αρχαιολόγου.	EXT RAS:
	Frame #17 00:16 | 05:41 ACTION: Η κάμερα είναι σταθερή στο τρίποδο και στα 24mm.	SOUND: Ακούγεται η ομιλία του Αρχαιολόγου. Γίνεται αναφορά ότι το γεφύρι είναι αλώβητο.	EXT RAS:
	Frame #18 00:48 | 05:57 ACTION: Η κάμερα είναι σταθερή πάνω στο τρίποδο.	SOUND: Ακούγεται η ομιλία του Αρχαιολόγου.	EXT RAS:
	Frame #19 00:05 | 06:45 ACTION: Αρχειακό Υλικό - Φωτογραφία	SOUND: Ακούγεται η μελωδία το Παράπονο της Φλογέρας - Κώστας Ζακυνθινός.	EXT RAS:
	Frame #20 00:05 | 06:50 ACTION: Αρχειακό Υλικό - Φωτογραφία	SOUND: Ακούγεται η μελωδία το Παράπονο της Φλογέρας - Κώστας Ζακυνθινός.	EXT RAS:

Export to PDF file

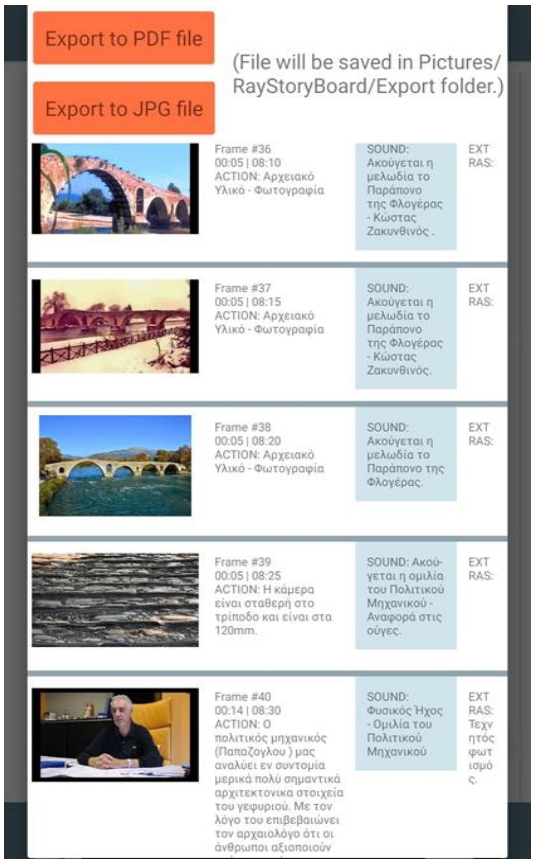
Export to JPG file

(File will be saved in Pictures/ RayStoryBoard/Export folder.)

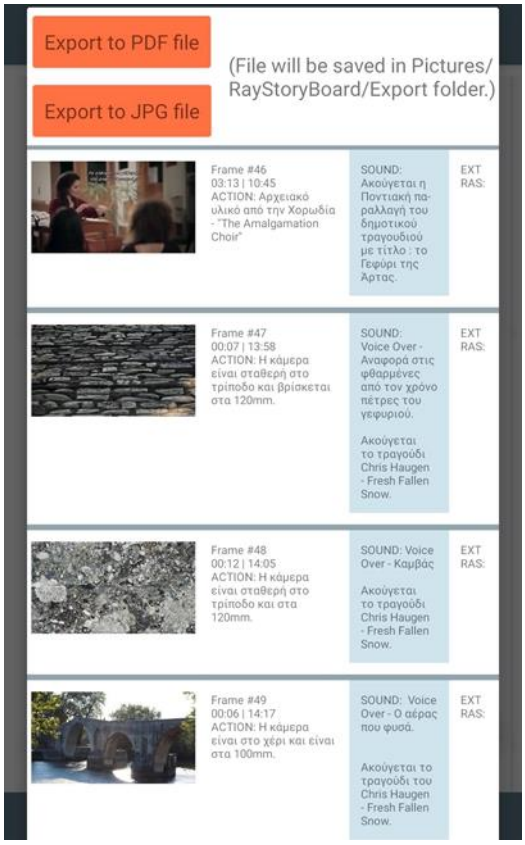
	Frame #21 00:05 | 06:55 ACTION: Αρχειακό Υλικό - Φωτογραφία	SOUND: Ακούγεται η μελωδία το Παράπονο της Φλογέρας - Κώστας Ζακυνθινός.	EXT RAS:
	Frame #22 00:05 | 07:00 ACTION: Αρχειακό Υλικό - Φωτογραφία	SOUND: Ακούγεται η μελωδία το Παράπονο της Φλογέρας - Κώστας Ζακυνθινός.	EXT RAS:
	Frame #23 00:05 | 07:05 ACTION: Αρχειακό Υλικό - Φωτογραφία	SOUND: Ακούγεται η μελωδία το Παράπονο της Φλογέρας - Κώστας Ζακυνθινός.	EXT RAS:
	Frame #24 00:05 | 07:10 ACTION: Αρχειακό Υλικό - Φωτογραφία	SOUND: Ακούγεται η μελωδία το Παράπονο της Φλογέρας - Κώστας Ζακυνθινός.	EXT RAS:
	Frame #25 00:05 | 07:15 ACTION: Αρχειακό Υλικό - Φωτογραφία	SOUND: Ακούγεται η μελωδία το Παράπονο της Φλογέρας - Κώστας Ζακυνθινός.	EXT RAS:

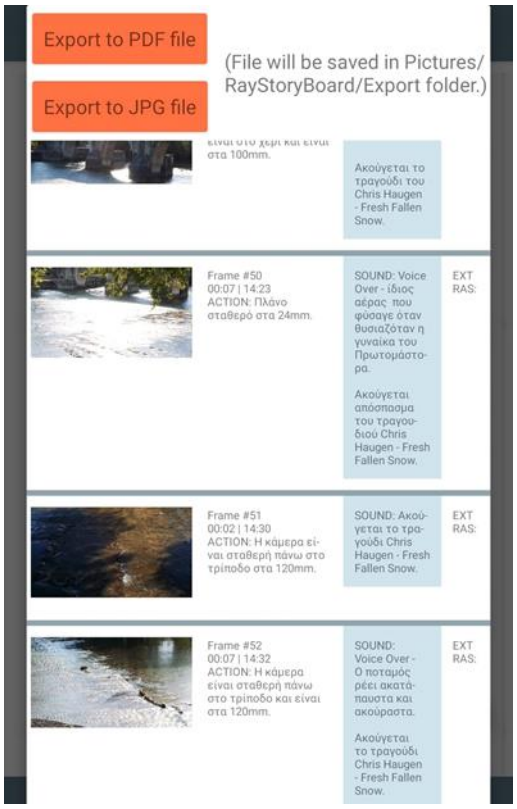

Export to PDF file
Export to JPG file
(File will be saved in Pictures/ RayStoryBoard/Export folder.)
Frame #26 00:05 | 07:20 ACTION: Αρχειακό Υλικό - Φωτογραφία
SOUND: Ακούγεται η μελωδία το Παράπονο της Φλογέρας - Κώστας Ζακυνθινός.
EXT RAS:
Frame #27 00:05 | 07:25 ACTION: Αρχειακό Υλικό - Φωτογραφία
SOUND: Ακούγεται η μελωδία το Παράπονο της Φλογέρας - Κώστας Ζακυνθινός.
EXT RAS:
Frame #28 00:05 | 07:30 ACTION: Αρχειακό Υλικό - Φωτογραφία
SOUND: Ακούγεται η μελωδία το Παράπονο της Φλογέρας - Κώστας Ζακυνθινός.
EXT RAS:
Frame #29 00:05 | 07:35 ACTION: Αρχειακό Υλικό - Φωτογραφία
SOUND: Ακούγεται η μελωδία το Παράπονο της Φλογέρας - Κώστας Ζακυνθινός.
EXT RAS:
Frame #30 00:05 | 07:40 ACTION: Αρχειακό Υλικό - Φωτογραφία
SOUND: Ακούγεται η μελωδία το Παράπονο της Φλογέρας - Κώστας Ζακυνθινός.
EXT RAS:

Export to PDF file
Export to JPG file
(File will be saved in Pictures/ RayStoryBoard/Export folder.)
Frame #31 00:05 | 07:45 ACTION: Αρχειακό Υλικό - Φωτογραφία
SOUND: Ακούγεται η μελωδία το Παράπονο της Φλογέρας - Κώστας Ζακυνθινός.
EXT RAS:
Frame #32 00:05 | 07:50 ACTION: Αρχειακό Υλικό - Φωτογραφία
SOUND: Ακούγεται η μελωδία το Παράπονο της Φλογέρας - Κώστας Ζακυνθινός.
EXT RAS:
Frame #33 00:05 | 07:55 ACTION: Αρχειακό Υλικό - Φωτογραφία
SOUND: Ακούγεται η μελωδία το Παράπονο της Φλογέρας - Κώστας Ζακυνθινός.
EXT RAS:
Frame #34 00:05 | 08:00 ACTION: Αρχειακό Υλικό - Φωτογραφία
SOUND: Ακούγεται η μελωδία το Παράπονο της Φλογέρας - Κώστας Ζακυνθινός.
EXT RAS:
Frame #35 00:05 | 08:05 ACTION: Αρχειακό Υλικό - Φωτογραφία
SOUND: Ακούγεται η μελωδία το Παράπονο της Φλογέρας - Κώστας Ζακυνθινός.
EXT RAS:

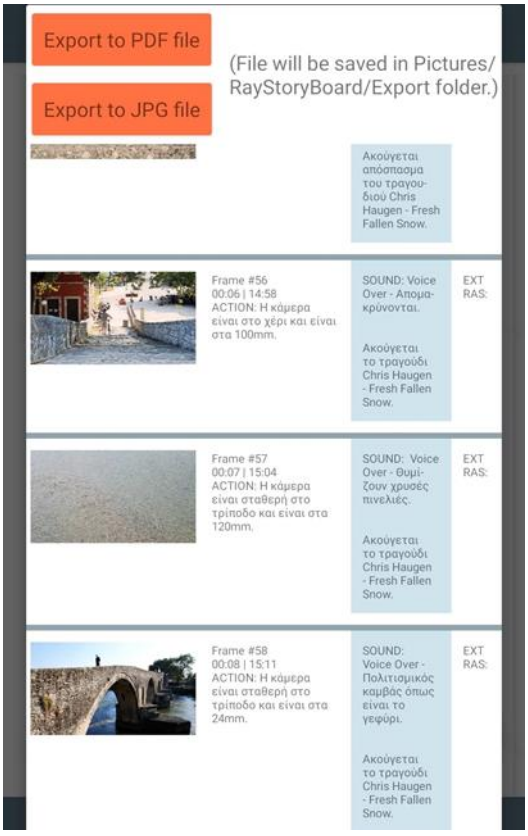

Export to PDF file
Export to JPG file
(File will be saved in Pictures/ RayStoryBoard/Export folder.)
Frame #36 00:05 | 08:10 ACTION: Αρχειακό Υλικό - Φωτογραφία
SOUND: Ακούγεται η μελωδία το Παράπονο της Φλογέρας - Κώστας Ζακυνθινός .
EXT RAS:
Frame #37 00:05 | 08:15 ACTION: Αρχειακό Υλικό - Φωτογραφία
SOUND: Ακούγεται η μελωδία το Παράπονο της Φλογέρας - Κώστας Ζακυνθινός.
EXT RAS:
Frame #38 00:05 | 08:20 ACTION: Αρχειακό Υλικό - Φωτογραφία
SOUND: Ακούγεται η μελωδία το Παράπονο της Φλογέρας.
EXT RAS:
Frame #39 00:05 | 08:25 ACTION: Η κάμερα είναι σταθερή στο τρίποδο και είναι στα 120mm.
SOUND: Ακούγεται η ομιλία του Πολιτικού Μηχανικού - Αναφορά στις ούγες.
EXT RAS:
Frame #40 00:14 | 08:30 ACTION: Ο πολιτικός μηχανικός (Παπαζογλου) μας αναλύει εν συντομία μερικά πολύ σημαντικά αρχιτεκτονικα στοιχεία του γεφυριού. Με τον λόγο του επιβεβαιώνει τον αρχαιολόγο ότι οι άνθρωποι αξιοποιούν
SOUND: Φυσικός Ηχος - Ομιλία του Πολιτικού Μηχανικού
EXT RAS: Τεχνητός φωτισμός.

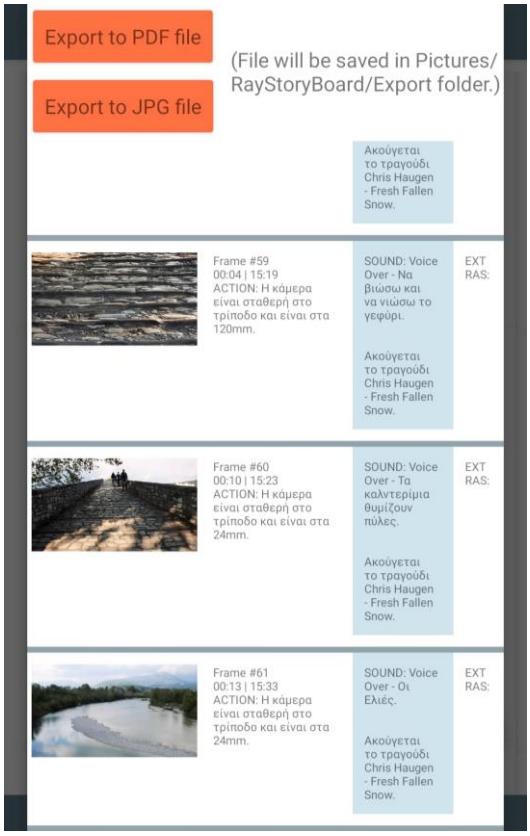

Export to PDF file
Export to JPG file
(File will be saved in Pictures/ RayStoryBoard/Export folder.)
Frame #41 00:06 | 08:44 ACTION: Η κάμερα είναι σταθερή στο τρίποδο, είναι στα 100mm και δείχνει τον πρόβολο.
SOUND: Ακούγεται η ομιλία του Πολιτικού Μηχανικού.
EXT RAS:
Frame #42 00:06 | 08:50 ACTION: Η κάμερα είναι σταθερή στο τρίποδο και είναι στα 50mm.
SOUND: Ακούγεται η ομιλία του Πολιτικού Μηχανικού.
EXT RAS:
Frame #43 00:04 | 08:56 ACTION: Η κάμερα είναι στο τρίποδο και γίνεται Panning δείχνοντας την κόντρα που υπάρχει στο πίσω μέρος του γεφυριού. Η κάμερα είναι στα 24mm.
SOUND: Ακούγεται η ομιλία του Πολιτικού Μηχανικού. Γίνεται αναφορά για την κόντρα.
EXT RAS:
Frame #44 00:05 | 09:00 ACTION: Η κάμερα είναι σταθερή στο τρίποδο και είναι στα 50mm.
SOUND: Ακούγεται η ομιλία του Πολιτικού Μηχανικού.
EXT RAS:
Frame #45 01:40 | 09:05 ACTION: Αρχειακό υλικό της Ερτ. Σκιάθος - 1977.
SOUND: Ακούγεται η Σκιαθήτικη παραλλαγή του δημοτικού τραγουδιού με τίτλο : το Γεφύρι της Άρτας.
EXT RAS:

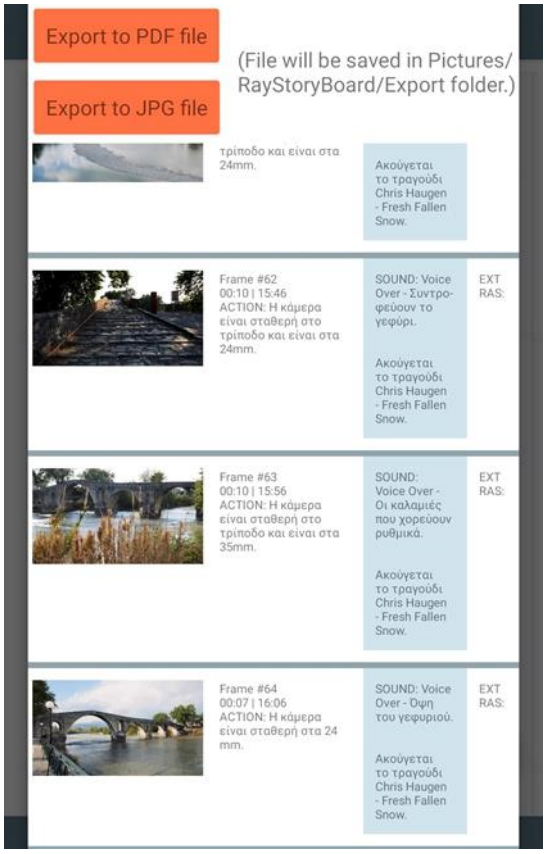

Export to PDF file
Export to JPG file
(File will be saved in Pictures/ RayStoryBoard/Export folder.)
Frame #46
03:13 | 10:45
ACTION: Αρχειακό υλικό από την Χορωδία - "The Amalgamation Choir"
SOUND: Ακούγεται η Ποντιακή παραλλαγή του δημοτικού τραγουδιού με τίτλο : το Γεφύρι της Άρτας.
EXT RAS:
Frame #47
00:07 | 13:58
ACTION: Η κάμερα είναι σταθερή στο τρίποδο και βρίσκεται στα 120mm.
SOUND: Voice Over - Αναφορά στις φθαρμένες από τον χρόνο πέτρες του γεφυριού.
Ακούγεται το τραγούδι Chris Haugen - Fresh Fallen Snow.
EXT RAS:
Frame #48
00:12 | 14:05
ACTION: Η κάμερα είναι σταθερή στο τρίποδο και στα 120mm.
SOUND: Voice Over - Καμβάς
Ακούγεται το τραγούδι Chris Haugen - Fresh Fallen Snow.
EXT RAS:
Frame #49
00:06 | 14:17
ACTION: Η κάμερα είναι στο χέρι και είναι στα 100mm.
SOUND: Voice Over - Ο αέρας που φυσά.
Ακούγεται το τραγούδι του Chris Haugen - Fresh Fallen Snow.
EXT RAS:

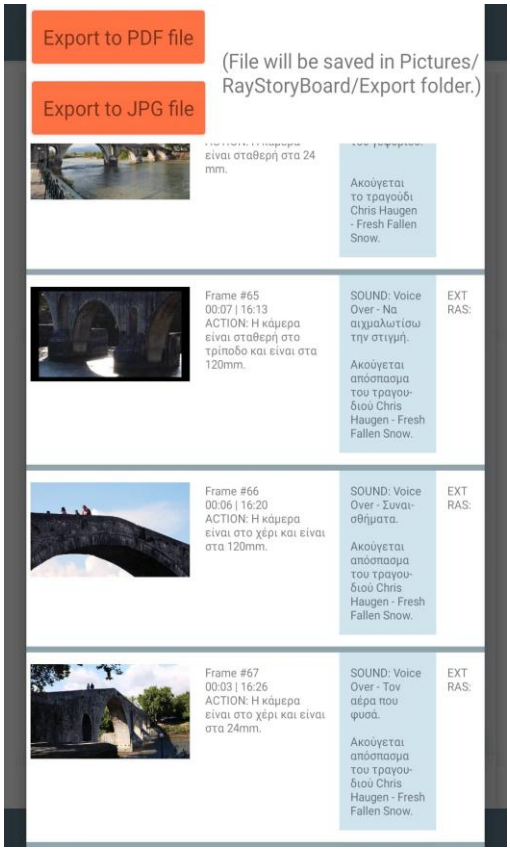

Export to PDF file
Export to JPG file
(File will be saved in Pictures/ RayStoryBoard/Export folder.)
Ακούγεται το τραγούδι του Chris Haugen - Fresh Fallen Snow.
Frame #50
00:07 | 14:23
ACTION: Πλάνο σταθερό στα 24mm.
SOUND: Voice Over - ίδιος αέρας που φύσαγε όταν θυσιαζόταν η γυναίκα του Πρωτομάστορα.
Ακούγεται απόσπασμα του τραγουδιού Chris Haugen - Fresh Fallen Snow.
EXT RAS:
Frame #51
00:02 | 14:30
ACTION: Η κάμερα είναι σταθερή πάνω στο τρίποδο στα 120mm.
SOUND: Ακούγεται το τραγούδι Chris Haugen - Fresh Fallen Snow.
EXT RAS:
Frame #52
00:07 | 14:32
ACTION: Η κάμερα είναι σταθερή πάνω στο τρίποδο και είναι στα 120mm.
SOUND: Voice Over - Ο ποταμός ρέει ακατάπαυστα και ακούραστα.
Ακούγεται το τραγούδι Chris Haugen - Fresh Fallen Snow.
EXT RAS:

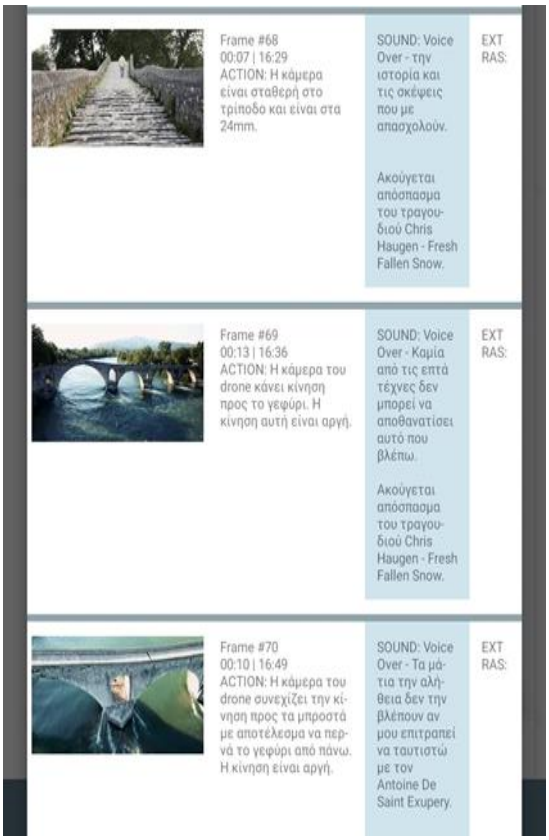

Export to PDF file
Export to JPG file
(File will be saved in Pictures/ RayStoryBoard/Export folder.)
Frame #53
00:10 | 14:39
ACTION: Η κάμερα είναι στο χέρι και είναι στα 24mm.
SOUND: Voice Over - Το ρητό του Ηρακλείτου "τα πάντα ρει".
Ακούγεται το τραγούδι Chris Haugen - Fresh Fallen Snow.
EXT RAS:
Frame #54
00:06 | 14:49
ACTION: Η κάμερα είναι στο χέρι και είναι στα 120mm.
SOUND: Voice Over - Η μέρα μας απλοί παρατηρητές στο ποτάμι.
Ακούγεται το τραγούδι Chris Haugen - Fresh Fallen Snow.
EXT RAS:
Frame #55
00:03 | 14:55
ACTION: Η κάμερα είναι σταθερή και είναι πάνω στο τρίποδο.
SOUND: Voice Over - Οι περιστάσεις και ο χρόνος κυλούν.
Ακούγεται απόσπασμα του τραγουδιού Chris Haugen - Fresh Fallen Snow.
EXT RAS:

Export to PDF file
Export to JPG file
(File will be saved in Pictures/ RayStoryBoard/Export folder.)
Ακούγεται απόσπασμα του τραγουδιού Chris Haugen - Fresh Fallen Snow.
Frame #56
00:06 | 14:58
ACTION: Η κάμερα είναι στο χέρι και είναι στα 100mm.
SOUND: Voice Over - Απομακρύνονται.
Ακούγεται το τραγούδι Chris Haugen - Fresh Fallen Snow.
EXT RAS:
Frame #57
00:07 | 15:04
ACTION: Η κάμερα είναι σταθερή στο τρίποδο και είναι στα 120mm.
SOUND: Voice Over - Θυμίζουν χρυσές πινελιές.
Ακούγεται το τραγούδι Chris Haugen - Fresh Fallen Snow.
EXT RAS:
Frame #58
00:08 | 15:11
ACTION: Η κάμερα είναι σταθερή στο τρίποδο και είναι στα 24mm.
SOUND: Voice Over - Πολιτισμικός καμβάς όπως είναι το γεφύρι.
Ακούγεται το τραγούδι Chris Haugen - Fresh Fallen Snow.
EXT RAS:

Export to PDF file
Export to JPG file
(File will be saved in Pictures/ RayStoryBoard/Export folder.)
Ακούγεται το τραγούδι Chris Haugen - Fresh Fallen Snow.
Frame #59
00:04 | 15:19
ACTION: Η κάμερα είναι σταθερή στο τρίποδο και είναι στα 120mm.
SOUND: Voice Over - Να βιώσω και να νιώσω το γεφύρι.
Ακούγεται το τραγούδι Chris Haugen - Fresh Fallen Snow.
EXT RAS:
Frame #60
00:10 | 15:23
ACTION: Η κάμερα είναι σταθερή στο τρίποδο και είναι στα 24mm.
SOUND: Voice Over - Τα καλντερίμια θυμίζουν πύλες.
Ακούγεται το τραγούδι Chris Haugen - Fresh Fallen Snow.
EXT RAS:
Frame #61
00:13 | 15:33
ACTION: Η κάμερα είναι σταθερή στο τρίποδο και είναι στα 24mm.
SOUND: Voice Over - Οι Ελιές.
Ακούγεται το τραγούδι Chris Haugen - Fresh Fallen Snow.
EXT RAS:

Export to PDF file
Export to JPG file
(File will be saved in Pictures/ RayStoryBoard/Export folder.)
τρίποδο και είναι στα 24mm.
Ακούγεται το τραγούδι Chris Haugen - Fresh Fallen Snow.
Frame #62
00:10 | 15:46
ACTION: Η κάμερα είναι σταθερή στο τρίποδο και είναι στα 24mm.
SOUND: Voice Over - Συντροφεύουν το γεφύρι.
Ακούγεται το τραγούδι Chris Haugen - Fresh Fallen Snow.
EXT RAS:
Frame #63
00:10 | 15:56
ACTION: Η κάμερα είναι σταθερή στο τρίποδο και είναι στα 35mm.
SOUND: Voice Over - Οι καλαμιές που χορεύουν ρυθμικά.
Ακούγεται το τραγούδι Chris Haugen - Fresh Fallen Snow.
EXT RAS:
Frame #64
00:07 | 16:06
ACTION: Η κάμερα είναι σταθερή στα 24 mm.
SOUND: Voice Over - Όψη του γεφυριού.
Ακούγεται το τραγούδι Chris Haugen - Fresh Fallen Snow.
EXT RAS:

Export to PDF file
Export to JPG file
(File will be saved in Pictures/ RayStoryBoard/Export folder.)
είναι σταθερή στα 24 mm.
Ακούγεται το τραγούδι Chris Haugen - Fresh Fallen Snow.
Frame #65
00:07 | 16:13
ACTION: Η κάμερα είναι σταθερή στο τρίποδο και είναι στα 120mm.
SOUND: Voice Over - Να αιχμαλωτίσω την στιγμή.
Ακούγεται απόσπασμα του τραγουδιού Chris Haugen - Fresh Fallen Snow.
EXT RAS:
Frame #66
00:06 | 16:20
ACTION: Η κάμερα είναι στο χέρι και είναι στα 120mm.
SOUND: Voice Over - Συναισθήματα.
Ακούγεται απόσπασμα του τραγουδιού Chris Haugen - Fresh Fallen Snow.
EXT RAS:
Frame #67
00:03 | 16:26
ACTION: Η κάμερα είναι στο χέρι και είναι στα 24mm.
SOUND: Voice Over - Τον αέρα που φυσά.
Ακούγεται απόσπασμα του τραγουδιού Chris Haugen - Fresh Fallen Snow.
EXT RAS:

Frame #68
00:07 | 16:29
ACTION: Η κάμερα είναι σταθερή στο τρίποδο και είναι στα 24mm.
SOUND: Voice Over - την ιστορία και τις σκέψεις που με απασχολούν.
Ακούγεται απόσπασμα του τραγουδιού Chris Haugen - Fresh Fallen Snow.
EXT RAS:
Frame #69
00:13 | 16:36
ACTION: Η κάμερα του drone κάνει κίνηση προς το γεφύρι. Η κίνηση αυτή είναι αργή.
SOUND: Voice Over - Καμία από τις επτά τέχνες δεν μπορεί να αποθανατίσει αυτό που βλέπω.
Ακούγεται απόσπασμα του τραγουδιού Chris Haugen - Fresh Fallen Snow.
EXT RAS:
Frame #70
00:10 | 16:49
ACTION: Η κάμερα του drone συνεχίζει την κίνηση προς τα μπροστά με αποτέλεσμα να περνά το γεφύρι από πάνω. Η κίνηση είναι αργή.
SOUND: Voice Over - Τα μάτια την αλήθεια δεν την βλέπουν αν μου επιτραπεί να ταυτιστώ με τον Antoine De Saint Exupery.
EXT RAS:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 – ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ

Η υλοποίηση του ντοκιμαντέρ χωρίζεται πρώτα στη προ - παραγωγή, δηλαδή η επιλογή τοποθεσίας και εξοπλισμού. Έπειτα στην παραγωγή, αφορά την διεξαγωγή των συνεντεύξεων και των γυρισμάτων. Τέλος η μετά- παραγωγή, σχετίζεται με τη χρήση λογισμικών, το μοντάζ και τις δυσκολίες που κλήθηκα να αντιμετωπίσω.

4.1 ΠΡΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Κατά την διάρκεια των λήψεων αξιοποιήθηκε αρκετά το ηλιακό φως (εξαιρώντας την συνέντευξη του πολιτικού μηχανικού). Πέρα από την εστίαση του φακού αναγκαία για να σχηματιστεί με ευκρίνεια το θέμα στον αισθητήρα της κάμερας, ακόμη πιο σημαντική είναι η εστίαση της δικής μου προσοχής στη δράση που κινηματογραφείτε. Το γύρισμα απαιτεί υψηλό βαθμό συγκέντρωσης (όπως να γίνεται έλεγχος για τα τεχνικά στοιχεία όπως : μπαταρία, κάρτα μνήμης, εστίαση, έκθεση, ήχο)[49]. Σε αυτή την ενότητα παρουσιάζονται τα μέρη – τοποθεσίες που πραγματοποιήθηκαν τα γυρίσματα και ποιος ήταν ο εξοπλισμός που επιλέχθηκε για την ομαλή υλοποίηση της πτυχιακής εργασίας.

4.1.1 ΜΕΡΗ – ΤΟΠΟΘΕΣΙΕΣ

Τα μέρη στα οποία πραγματοποιήθηκαν τα γυρίσματα ήταν : το γεφύρι της Άρτας, το αρχαιολογικό μουσείο καθώς και το γραφείο του πολιτικού μηχανικού Χρήστου Παπάζογλου. Η αλήθεια είναι ότι ακόμη και αν υπήρχε η θέληση να διεξαχθεί το ντοκιμαντέρ και σε άλλες τοποθεσίες δεν ήταν εφικτό. Τα εξωτερικά πλάνα

[49] https://repository.kallipos.gr/bitstream/11419/3870/6/KARAKASIS%20new.pdf Εφόδιο για νέους ντοκιμαντεριστες. σελίδα 59.

περιορίστηκαν στη γέφυρα αφού αυτό ήταν το θέμα του ντοκιμαντέρ, ενώ οι συνεντεύξεις δεν θα ήταν πρακτικό να γίνουν κάπου αλλού.

4.1.2 ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ

Για την εκπόνηση της πτυχιακής εργασίας επιλέχθηκε η χρήση του ακόλουθου εξοπλισμού.

Κάμερα : Panasonic GH4

Φακοί : Panasonic 25mm 1.7f, Panasonic 12 -60mm 3.5f – 5.6f

Drone: DJI Phantom 4 Pro + (Νοικιάστηκε)

Μικρόφωνο : Rode Videomic

Τσάντα : Manfrotto Street Backpack

Κάρτα Μνήμης : microSD 64GB

Τρίποδο : Prima Photo Gear

Turbo – X Laptop : 8GB Ram, Intel® Core ™ i-7 – 3630QM CPU@ 2.40GHz, NVIDIA GT 640M 2 GB, Windows 10 Home.

4.2 ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Για την υλοποίηση του ντοκιμαντέρ σημαντικό μέρος αποτέλεσε και το στάδιο της παραγωγής. Η αξιοποίηση του φυσικού φωτισμού συνέβαλλε αρκετά στην καταγραφή των ανθρώπων που αξιοποιούν καθημερινά το γεφύρι. Στην παραγωγή γίνεται αναφορά για το πότε έγιναν τα γυρίσματα και πως πραγματοποιήθηκε η καταγραφή των συνεντεύξεων.

4.2.1 ΓΥΡΙΣΜΑΤΑ

Οι ημερομηνίες στις οποίες πραγματοποιήθηκε η βιντεοσκόπηση του γεφυριού είναι οι ακόλουθες: 17/04/2019, 19/04/2019, 02/06/2019, 25/06/2019, 26/06/2019, 27/06/2019, 28/06/2019. Ενώ οι συνεντεύξεις καταγράφτηκαν στον χώρο των συνεντευξιαζόμενων (δηλαδή στο γραφείο του πολιτικού μηχανικού και στο αρχαιολογικό μουσείο) βιντεοσκοπήθηκαν τις εξής ημερομηνίες : 03/06/2019 και 13/06/2019 .

4.2.2 ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

Το ντοκιμαντέρ ξεκινά με την συνέντευξη του αρχαιολόγου Βασίλη Καπόπουλου. Ο χώρος που πραγματοποιήθηκε η συνέντευξη ήταν σε μία αίθουσα του Αρχαιολογικού Μουσείου Άρτας σε μια θέση που είχε δίπλα παράθυρο.

Στη συνέχεια ακολουθεί η συνέντευξη του πολιτικού μηχανικού Χρήστου Παπάζογλου που έλαβε χώρα στο γραφείο του. Και οι δύο περιπτώσεις συνεντεύξεων φέρουν κάποια κοινά χαρακτηριστικά. Πρώτα για να επιτευχθούν οι συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν δύο επισκέψεις στα άτομα. Η πρώτη ήταν η γνωριμία και η εισαγωγή στο θέμα και η δεύτερη ήταν για την βιντεοσκόπηση των συνεντεύξεων. Ο αρχαιολόγος και ο πολιτικός μηχανικός ως κάτοικοι Άρτας εκτός από τις γνώσεις τους προσφέρουν και το προσωπικό τους βίωμα, γεγονός που είναι απαραίτητο για την ολοκλήρωση του ντοκιμαντέρ. Η πολιτική του ντοκιμαντέρ εξάλλου ορίζει σημαντικό να υπάρχει συναισθηματικός κρίκος μεταξύ του ατόμου και του αντικειμένου. Ολοκληρώνοντας, αυτό που πρέπει να υπογραμμιστεί είναι το θετικό κλίμα. Όχι μόνο ήταν πρόθυμοι και οι δύο να προσφέρουν την βοήθεια τους αλλά και η αντιμετώπιση τους και η συνεργασία τους ήταν κάτι παραπάνω από καλή. Τους αξίζει ένα μεγάλο ευχαριστώ για το χρόνο που αφιερώσανε και για το έργο τους.

4.3 ΜΕΤΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Η μετά παραγωγή αποτελεί αναμφίβολα το τελευταίο και εξίσου σημαντικό στάδιο της υλοποίησης του ντοκιμαντέρ. Στη μετά παραγωγή επισημαίνεται ποια ήταν τα λογισμικά που συνέβαλλαν ως προς την επεξεργασία του οπτικοακουστικού υλικού που είχε συλλεχθεί. Επίσης αναλύεται πως ολοκληρώθηκε η διαδικασία του μοντάζ και τέλος αναδεικνύονται οι δυσκολίες που αντιμετωπίστηκαν για να ολοκληρωθεί με επιτυχία η πτυχιακή εργασία.

4.3.1 ΕΠΙΛΟΓΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΩΝ

Για να ολοκληρωθεί επιτυχώς η πτυχιακή εργασία, σημαντικό γεγονός αποτέλεσε και η επιλογή των λογισμικών. Για την μορφοποίηση των αρχείων από το drone έγινε η χρήση του προγράμματος HandBrake. Η επεξεργασία του αρχειακού υλικού, του χάρτη και του υλικού της βιντεοσκόπησης έγινε στο λογισμικό Adobe Premiere Pro CC. Σημαντικό ρόλο επίσης είχε και η εφαρμογή Ray Story Board όπου βρίσκεται και στο Play Store, όπου με βοήθησε αρκετά για την κατανομή των πλάνων στο μοντάζ αλλά και για την καταγραφή σημαντικών σημειώσεων. Αξίζει να αναφερθεί ότι για την επεξεργασία των ηχογραφήσεων και την επεξεργασία του ήχου (μουσικών κομματιών, ομιλίες από συνεντεύξεις) αξιοποιήθηκαν τα προγράμματα Audacity και Adobe Audition CC αντίστοιχα. Τέλος για την συγγραφή και την επεξεργασία του γραπτού κειμένου επιλέχθηκε το λογισμικό Microsoft Office Word 2007.

4.3.2 ΜΟΝΤΑΖ

Αφού πραγματοποιήθηκε η βιντεοσκόπηση και ολοκληρώθηκε επιτυχώς η συλλογή του οπτικοακουστικού υλικού, τότε σειρά είχε η διαδικασία του μοντάζ. Για την ομαλή επεξεργασία του οπτικοακουστικού περιεχομένου αξιοποιήσαμε το πρόγραμμα Adobe Premiere CC. Η διαδικασία του μοντάζ διαχωρίστηκε στα ακόλουθα στάδια : μεταφορά οπτικοακουστικού υλικού στο πρόγραμμα (ή αλλιώς import files), σύνδεση πλάνων, επεξεργασία ήχου, τίτλοι, διόρθωση χρωμάτων και εξαγωγή (ή αλλιώς export). Αρχικά έγινε η μεταφορά του οπτικοακουστικού υλικού από την κάρτα μνήμης (της κάμερας) στον υπολογιστή. Στη συνέχεια όλα αυτά τα αρχεία αντιγράφτηκαν και μεταφέρθηκαν σε έναν εξωτερικό σκληρό δίσκο για λόγους ασφάλειας. Τα αρχεία ήταν σε ανάλυση 1920x1080 High Definition (HD) και ασυμπίεστα. Με τον ίδιο ακριβώς τρόπο εισήχθησαν και στο πρόγραμμα για την περαιτέρω επεξεργασία. Κατά την διαδικασία της σύνδεσης των πλάνων έγινε μια αξιολόγηση – επιλογή, σχετικά με την σειρά που θα τοποθετηθεί το καθένα, την διάρκεια που θα έχει το καθένα και λοιπά. Η σύνδεση των πλάνων πραγματοποιήθηκε λαμβάνοντας σοβαρά υπόψιν τα ακόλουθα δύο κριτήρια : το σενάριο και ύστερα την αφήγηση (όπου κάποιες φορές η εικόνα τεκμηριώνει τα λόγια του ομιλητή, ενώ σε κάποιες άλλες φορές γίνεται χρήση ποιητικών πλάνων). Ύστερα ανοίχτηκαν τα προγράμματα Audacity όπου πραγματοποιήθηκε η ηχογράφηση (Voice Over) και το Adobe Audition CC όπου εκεί έγινε και το μεγαλύτερο μέρος της επεξεργασίας του ήχου. Όταν ολοκληρώθηκε η επεξεργασία των ηχητικών αρχείων προστέθηκαν κανονικά στο πρόγραμμα Adobe Premiere CC. Αξίζει να αναφερθεί το γεγονός ότι οι τίτλοι του ντοκιμαντέρ διαφέρουν αρκετά μεταξύ τους. Πιο αναλυτικά οι γραμματοσειρές που χρησιμοποιήθηκαν ήταν: για τον τίτλο της εισαγωγής και για τους τίτλους τέλους ήταν η Chambria και η γραμματοσειρά που χρησιμοποιήθηκε στις συνεντεύξεις και στα αρχειακά υλικά είναι η γραμματοσειρά Georgia. Το επόμενο βήμα ήταν η διόρθωση χρωμάτων. Η διόρθωση χρωμάτων χρησιμοποιείται κυρίως στον κινηματογράφο, στη φωτογραφία αλλά και σε άλλους κλάδους. Αποτελεί αναμφίβολα ένα εξίσου σημαντικό στάδιο για την ομαλή διαδικασία του μοντάζ. Το τελευταίο στάδιο της διαδικασίας είναι η εξαγωγή ή αλλιώς η επιλογή export. Στο τελευταίο στάδιο γίνεται η επιλογή της κωδικοποίησης. Η μορφή κωδικοποίησης που προτιμήθηκε για την εξαγωγή του ολοκληρωμένου βίντεο ήταν η μορφή H264.

4.3.3 ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΤΗΚΑΝ

Οι δυσκολίες που αντιμετωπίστηκαν για την ολοκλήρωση της πτυχιακής εργασίας ήταν αρκετές. Αρχικά μεγάλες δυσκολίες ήταν : η εύρεση ανθρώπων που να διαθέτουν γνώσεις επί του θέματος (για το Γεφύρι της Άρτας), να επιθυμούν να με βοηθήσουν αλλά και να βρεθεί διαθέσιμος χώρος όπου θα πραγματοποιούνταν οι συνεντεύξεις. Ύστερα ο καιρός, λόγω έντονης βροχόπτωσης με είχε αναγκάσει να αλλάξω κάποιες ημέρες γυρισμάτων και να πάω πιο πίσω το πρόγραμμα μου σχετικά με τα πλάνα της γέφυρας. Επίσης η δημιουργία σεναρίου που έπρεπε να ήταν σε σύντομη χρονική διάρκεια. Τέλος άλλη μια σημαντική δυσκολία που αντιμετωπίστηκε ήταν η έλλειψη εμπειρίας – γνώσεων αλλά και η έλλειψη εξοπλισμού διότι το ντοκιμαντέρ με τίτλο το ¨Γεφύρι της Άρτας¨ ήταν το πρώτο ολοκληρωμένο μου ντοκιμαντέρ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η αλυσίδα με το όνομα πτυχιακή εργασία φτάνει στον τελευταίο κρίκο με συμπεράσματα και λεπτομέρειες σχετικά με το οπτικοακουστικό και ενημερωτικό γραπτό υλικό που χρησιμοποιήθηκε. Θα ήταν σχεδόν αμάρτημα να μην αναφερθούν οι φωτογραφίες από το γεφύρι και την πόλη της Άρτας καθώς και από τα λογισμικά που χρησιμοποιήθηκα για την υλοποίηση του ντοκιμαντέρ.

Η υλοποίηση της εργασίας είχε την ικανότητα να είναι και επίπονη αλλά και ενδιαφέρουσα ταυτόχρονα, χωρίς να παραλειφθεί η διδακτική χροιά. Σημαντικός παρονομαστής ήταν ο χρόνος φυσικά. Είχα τη χαρά να γνωρίσω καλύτερα το ντοκιμαντέρ αφού διάβασα διάφορα βιβλία και είδα αρκετά ντοκιμαντέρ που έχουν μείνει στην ιστορία του κινηματογράφου. Ακόμη πειραματίστηκα στο πεδίο των λογισμικών.

Η γνώση που εξειδικεύεται στο ντοκιμαντέρ κρίθηκε απαραίτητη όχι όμως και ακατόρθωτη να την αποκτήσω. Η συγγραφή του κειμένου αν και απαιτητική με έκανε να πεισμώσω περισσότερο. Διδάχτηκα την πρόκληση και το τι εν τέλει εστί αγώνας. Το ντοκιμαντέρ επικεντρώνεται στην εξέλιξη της οπτικής του γεφυριού στο χρόνο. Το γεφύρι πέρασε από κακουχίες, πολέμους, βιαιοπραγίες, χαρές, λύπες. Αν και δεν πέρασα τα προαναφερθέντα νοιώθω το γεφύρι και συμπάσχω με αυτό. Για την εκπόνηση της εργασίας χρειάστηκαν αρκετές ώρες και οι στιγμές που έφτασα στα άκρα της κούρασης όλο και πλήθαιναν. Κι όμως όπως επιβλητικά στέκεται το γεφύρι σήμερα, έτσι και εγώ σαν δημιουργός κατάφερα να φτάσω στο τέλος.

5.1 ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ολοκληρώνοντας την εργασία σχετικά με το γεφύρι της Άρτας έχω πλέον έναν νέο συναισθηματικό δέσιμο μαζί του. Δεν είναι μόνο ότι το αντικρύζω 24 χρόνια, είναι ότι η έρευνα μου χάρισε μια άλλη πλευρά της γέφυρας. Γνωρίζω περισσότερα και πλέον περπατώντας σε αυτή τη γέφυρα μου έρχεται στο μυαλό η παραλλαγή της Σκιάθου και του Πόντου. Η πτυχιακή εργασία έδωσε την ευκαιρία τόσο για γνώση όσο και για να αποκτήσω μια σειρά από εμπειρίες. Επρόκειτο για ένα κόσμημα της αρχιτεκτονικής αλλά και ολάκερης της Άρτας. Πολλά έχουν γραφτεί γι' αυτό με αποκορύφωμα του Καζαντζάκη «Η Θυσία» ή αλλιώς «ο Πρωτομάστορας». Γιατί ο κλήρος έτυχε σε αυτό το κτίσμα και όχι σε κάποιο άλλο; Η σημαντικότητα του είναι πολλαπλή ιδιαίτερα για την ελληνική και βυζαντινή ιστορία. Αυτό που μου προξενεί την περιέργεια και με έκανε να διαβάσω ήταν ο εξής στοίχος : «Τρείς αδελφάδες είμασταν, και οι τρείς βαργιομισμένες, η μια έχτισε το Δούναβη, η άλλη τον Ευφράτη και 'γω η πλιο στερνότερη της Άρτας το γιοφύρι». Μέσα σε αυτούς τους λίγους στοίχους όσο αδύνατο και αν ακούγεται συνοψίζεται η ιστορία και η έκταση του Βυζαντίου λίγο πριν ξεκινήσει η παρακμή του.

Τέτοιες πληροφορίες μου χάρισε η έρευνα για την γέφυρα. Αξίζει να συναναστρέφεται κανείς με άλλους ανθρώπους και να λειτουργούν συν επικουρικά για τη δημιουργία ενός έργου. Επίσης έμαθα ότι πολύ σημαντικό μέρος για την υλοποίηση ενός ντοκιμαντέρ αποτελεί η έρευνα. Το υπάρχον ντοκιμαντέρ είναι ένα προϊόν συναισθημάτων και γνώσεων για την εμβληματικότητα του Γιοφυριού της Άρτας.

Ως προς την παραγωγή του οπτικοακουστικού έργου απέκτησα γνώσεις αξιοποιώντας αρκετά διαφορετικά λογισμικά αλλά και βρίσκοντας λύσεις σε πολλά προβλήματα που κλήθηκα να αντιμετωπίσω. Τέλος όσον αφορά την επιπλέον εξέλιξη προσωπικών ικανοτήτων, υπήρξε ραγδαία πρόοδος στις σεναριακές αλλά και στις σκηνοθετικές επιλογές.

5.2 ΦΙΛΜΟΓΡΑΦΙΑ

Manhatta (Charles Sheeler, Paul Strand, 1921)

Ο Νανούκ του Βορρά (Nanook of the North) (Robert Flaherty, 1922)

Moana (Robert Flaherty, 1926)

Η Γέφυρα (The Bridge) (Joris Ivens,1928)

Βροχή (Rain) (Joris Ivens, 1929)

Ο Άνθρωπος με την Κινηματογραφική Μηχανή (The Man with a Movie Camera) (Dziga Vertov, 1929)

A Propos de Nice (Jean Vigo και Boris Kaufman, 1930)

Granton Trawler (John Grierson, 1934)

Προβλήματα Στέγασης (Housing Problems) (Arthur Elton, 1935)

Νύχτα και Καταχνιά (Nuit et Brouillard) (Alain Resnais, 1956)

Χρονικό ενός Καλοκαιριού (Chronique d'un Ete) (Jean Rouch και Edgar Morin, 1961)

Shoah (Claude Lazmann,1985)

5.3 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Δρομάζου, Στάθη. *Αριστοτέλους Ποιητική*. Κέδρος. 1982.

Καζαντζάκης, Νίκος. *Η ΘΥΣΙΑ*. Εκδόσεις Καζαντζάκη. 2012.

Μαμμόπουλος, Αλέξανδρος. *ΛΑΪΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΗΠΕΙΡΩΤΕΣ ΜΑΣΤΟΡΟΙ ΚΑΙ ΓΕΦΥΡΙΑ*. Εκδόσεις Ηπειρωτικής Εταιρείας Αθηνών. 1973.

Στεφανή, Εύα. *ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ ΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΤΗΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ*. Εκδόσεις Πατάκη. 2016.

Στεφανή, Εύα. *10 ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΟ ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ*. Εκδόσεις Πατάκη. 2010.

Τζούκας, Βαγγέλης. *ΟΙ ΟΠΛΑΡΧΗΓΟΙ ΤΟΥ ΕΔΕΣ ΣΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟ 1942 – 1944*. Εκδόσεις Εστία. 2013.

Τσούτσινος, Γιάννης. *ΑΡΤΙΝΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ*. Εκδόσεις Ηπειρωτικής Εταιρείας Αθηνών.2001.

Τραχανάς, Κώστας. *Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΜΒΡΑΚΙΑΣ ΤΗΣ ΑΡΤΑΣ*. Εκδόσεις Ηπειρωτικής Εταιρείας Αθηνών. 2006.

Χατζηγεωργίου, Θέμις. *ΤΟ ΔΕΣΠΟΤΑΤΟΝ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ*. Εκδόσεις Αθήναι. 1962.

Bordwell, David.Thompson, Kristin. *Η Ιστορία του Κινηματογράφου*. Εκδόσεις Πατάκη.2011.

Mckee, Robert. *Το Σενάριο Ουσία, Δομή, Ύφος Και Βασικές Αρχές*. Εκδόσεις Πατάκη. 2017.

Nichols, Bill. *Representing Reality*. Bloomington: Indiana University Press, 1991.

Nietzsche, Friedrich. *Ο ΝΙΤΣΕ ΑΠΟ ΤΟ ΑΛΦΑ ΩΣ ΤΟ ΟΜΕΓΑ*. Εκδόσεις Μεταίχμιο. 2012.

Nietzsche, Friedrich. *Η Θέληση για Δύναμη*. Εκδόσεις Βάνιας, 2008.

5.4 ΙΣΤΟΓΡΑΦΙΑ

http://www.statistics.gr/2011-census-pop-hous «Απογραφή Πληθυσμού – Κατοικιών 2011» Ελληνική Απογραφή 2011. Ελληνική Στατιστική Αρχή. (Τελευταία Πρόσβαση: 22/09/2019).

Η ιστορική και η πιο διαδεδομένη παραλλαγή του δημοτικού τραγουδιού το Γεφύρι της Άρτας.
http://www.peartas.gov.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=76:2011-06-15-10-13-51&catid=24:2011-06-10-06-29-15&Itemid=27
(Τελευταία Πρόσβαση : 21/09/2019)

Η Κυπριακή & η Πομάκικη Παραλλαγή του δημοτικού τραγουδιού το Γεφύρι της Άρτας.
https://www.taneatismikrospilias24.com/alpharhochiiotakappaeta-sigmaepsilonlambdaiotadeltaalpha/-17553
(Τελευταία Πρόσβαση : 21/09/2019)

Πληροφορίες για την ιστορία του Γεφυριού της Άρτας.
https://www.mixanitouxronou.gr/olimeris-to-chtizane-to-vradi-egkremizotan-pos-to-gefiri-tis-artas-egine-sinonimo-tou-akatorthotou-ipirxe-gia-chronia-to-fisiko-sinoro-tis-eleftheris-elladas-me-tin-othomaniki-aftokratoria/
(Τελευταία Πρόσβαση : 21/09/2019)

Ποντιακή Παραλλαγή του δημοτικού τραγουδιού το Γεφύρι της Άρτας.
https://blogs.sch.gr/pontos2gympyrg/%cf%84%ce%b7-%cf%84%cf%81%ce%af%cf%87%ce%b1%cf%82-%cf%84%ce%bf-%ce%b3%ce%b5%cf%86%cf%8d%cf%81%ce%b9%ce%bd-2/
(Τελευταία Πρόσβαση : 21/09/2019)

https://images.google.com/ Εικόνες από το αρχειακό Υλικό
(Τελευταία Πρόσβαση : 24/09/2019)

Σκιαθίτικη Παραλλαγή του δημοτικού τραγουδιού το Γεφύρι της Άρτας.
https://www.youtube.com/watch?v=-aJ8FP2oTDU
(Τελευταία Πρόσβαση : 21/09/2019)

https://repository.kallipos.gr/bitstream/11419/3870/6/KARAKASIS%20new.pdf
Εφόδιο για Νέους Ντοκιμαντεριστες (Τελευταία Πρόσβαση : 24/05/2019)

5.5 ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΕΣ

https://www.imdb.com/name/nm0720297/?ref_=nv_sr_1?ref_=nv_sr_1 Alain Resnais

https://www.imdb.com/name/nm0255779/?ref_=nmbio_bio_nm Arthur Elton

https://www.imdb.com/name/nm0442100/ Boris Kaufman

https://www.imdb.com/name/nm0487351/ Claude Lanzmann

https://www.imdb.com/name/nm0895048/ Dziga Vertov

https://www.imdb.com/name/nm0602841/ Edgar Morin

https://www.imdb.com/name/nm0897118/ Jean Vigo

https://www.imdb.com/name/nm0745541/ Jean Rouch

https://www.imdb.com/name/nm0340961/ John Grierson

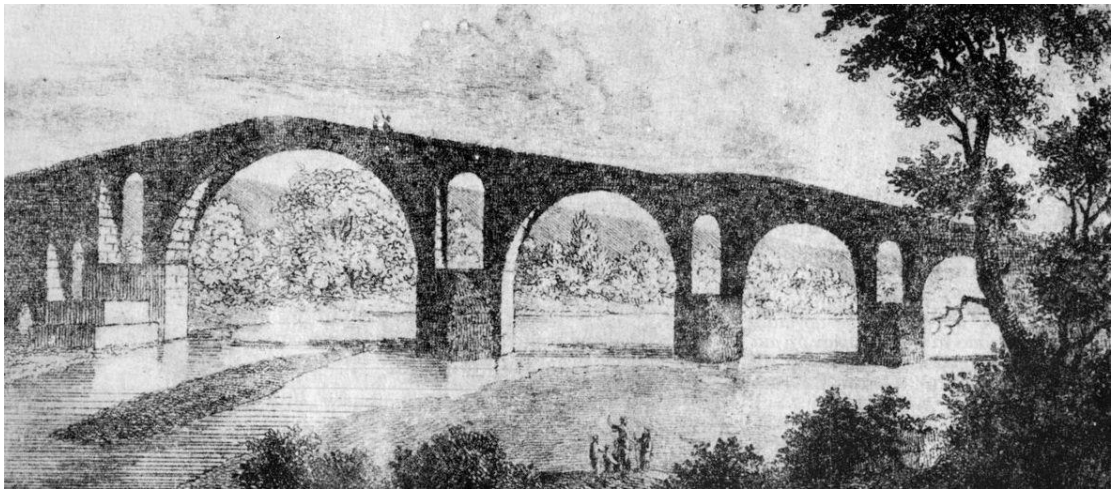
https://www.imdb.com/name/nm0412235/?ref_=nv_sr_1?ref_=nv_sr_1 Joris Ivens

https://www.imdb.com/name/nm0280904/Robert J. Flaherty

5.6 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Οι φωτογραφίες που ακολουθούν στις επόμενες ενότητες είναι από το αρχειακό υλικό που έχει διαφυλαχθεί από το αρχαιολογικό μουσείο Άρτας και από τα λογισμικά που χρησιμοποιήθηκαν για την εκπόνηση της πτυχιακής εργασίας.

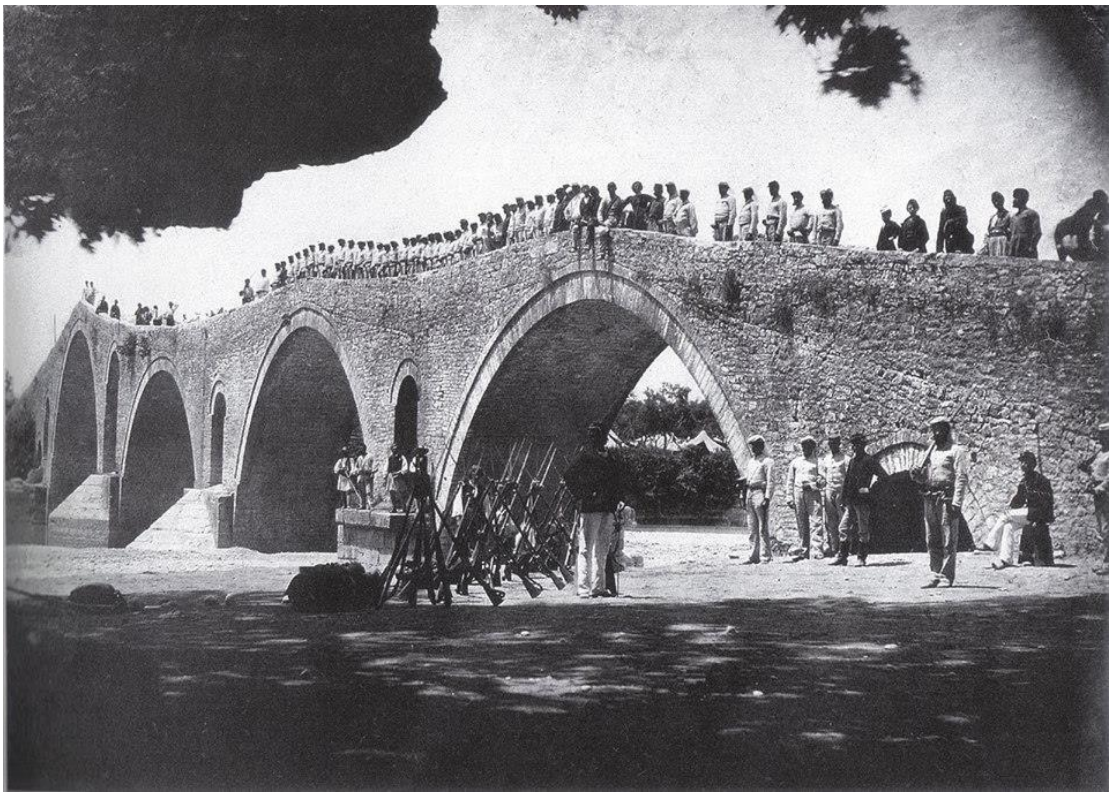
5.6.1 ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΓΕΦΥΡΙ ΤΗΣ ΑΡΤΑΣ

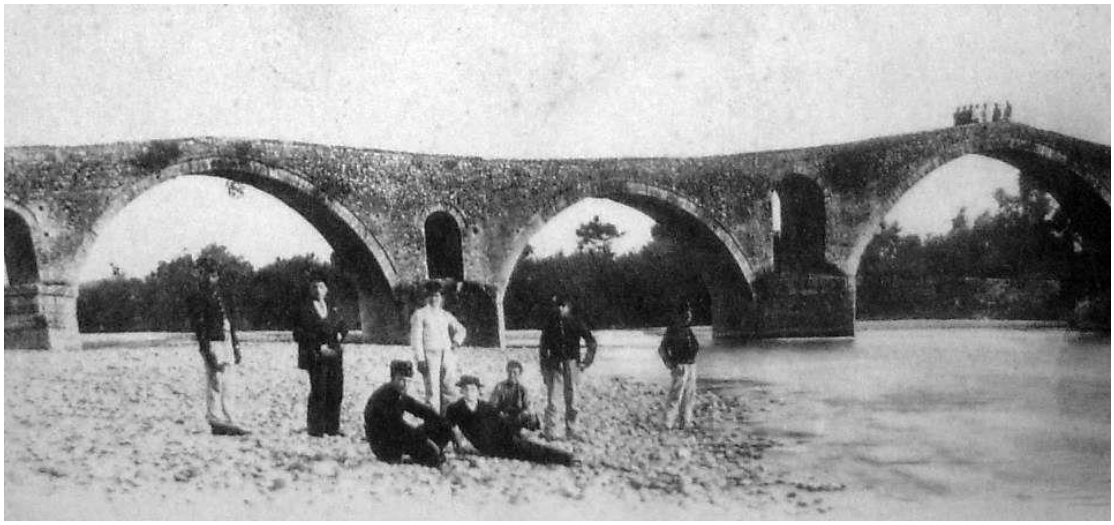
(Το Γεφύρι της Άρτας σε γκραβούρα - 1820)

(Το Γεφύρι της Άρτας το 1855)

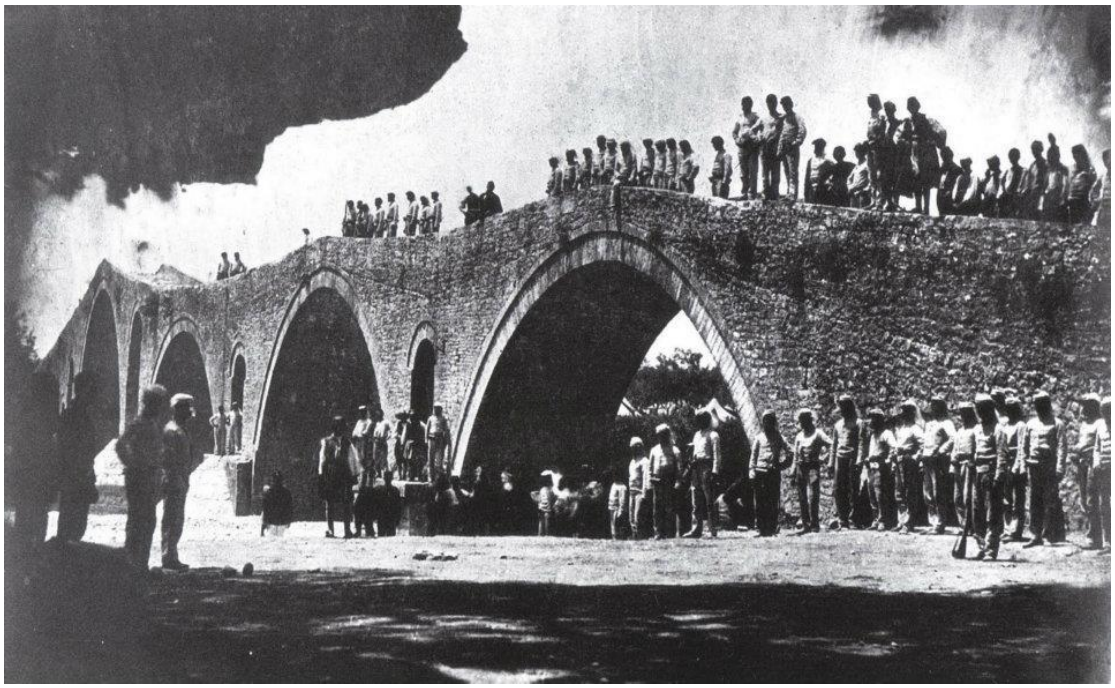
(Το 1881μετά την απελευθέρωση από τους Τούρκους)

(1881)

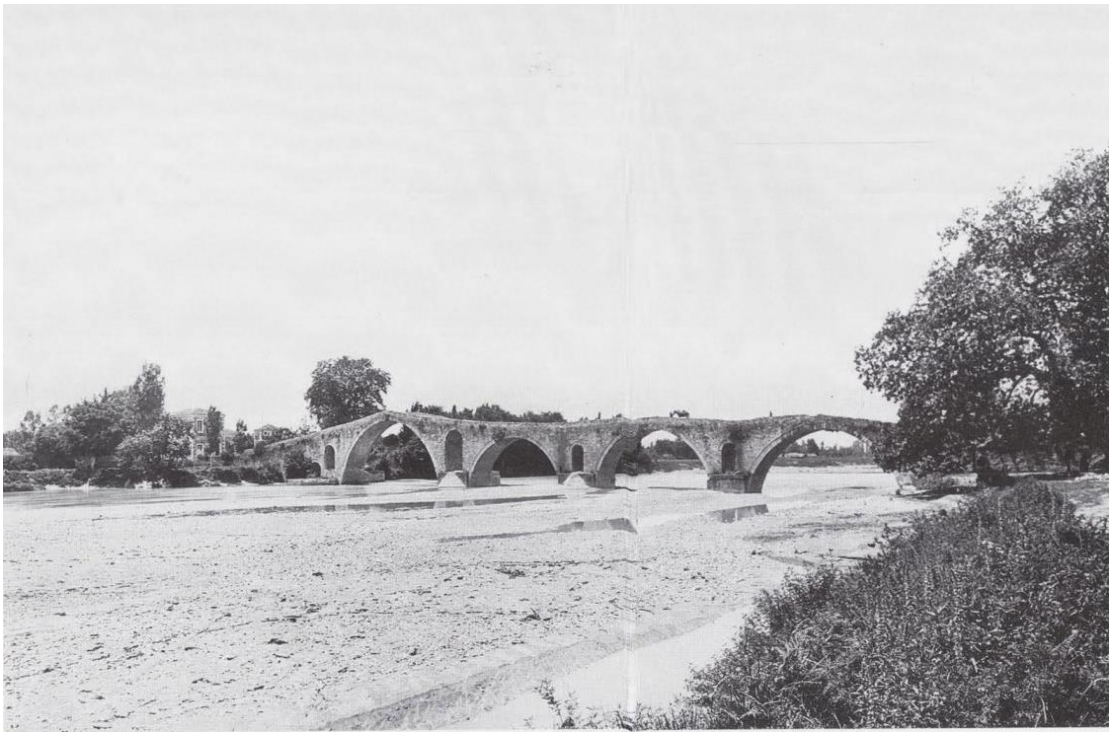
(1889)

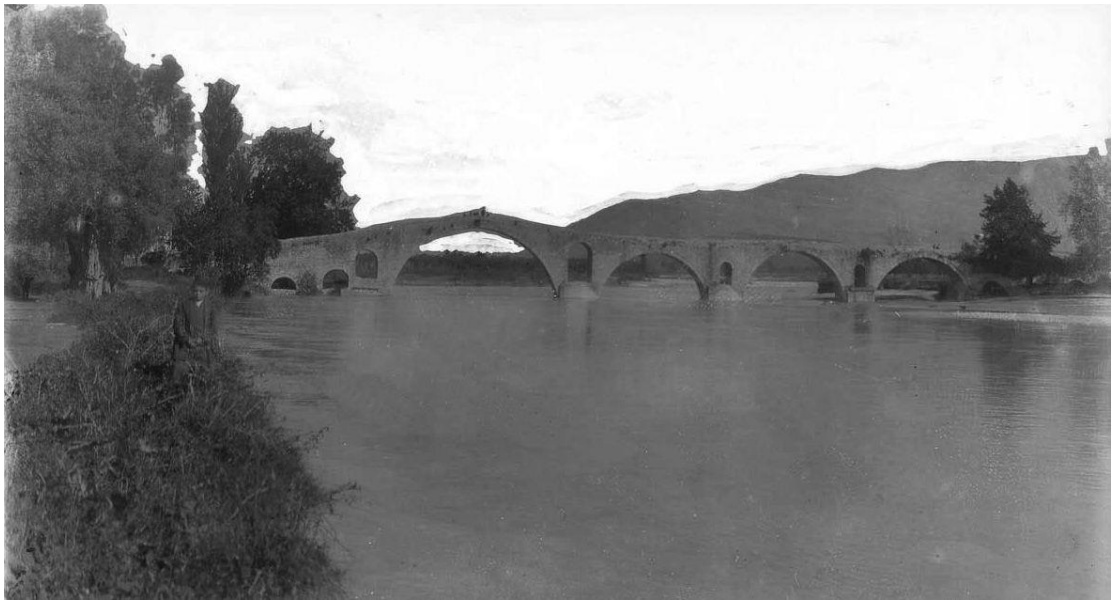
(1897 – Ο Ελληνικός στρατός στο γεφύρι της Άρτας)

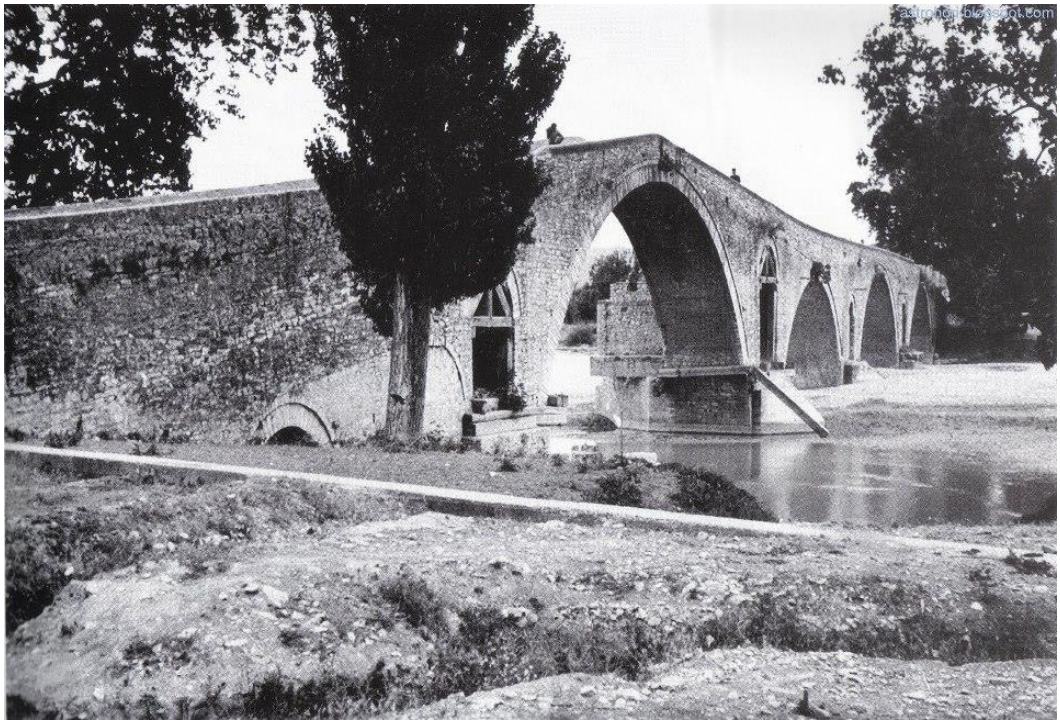
(1900)

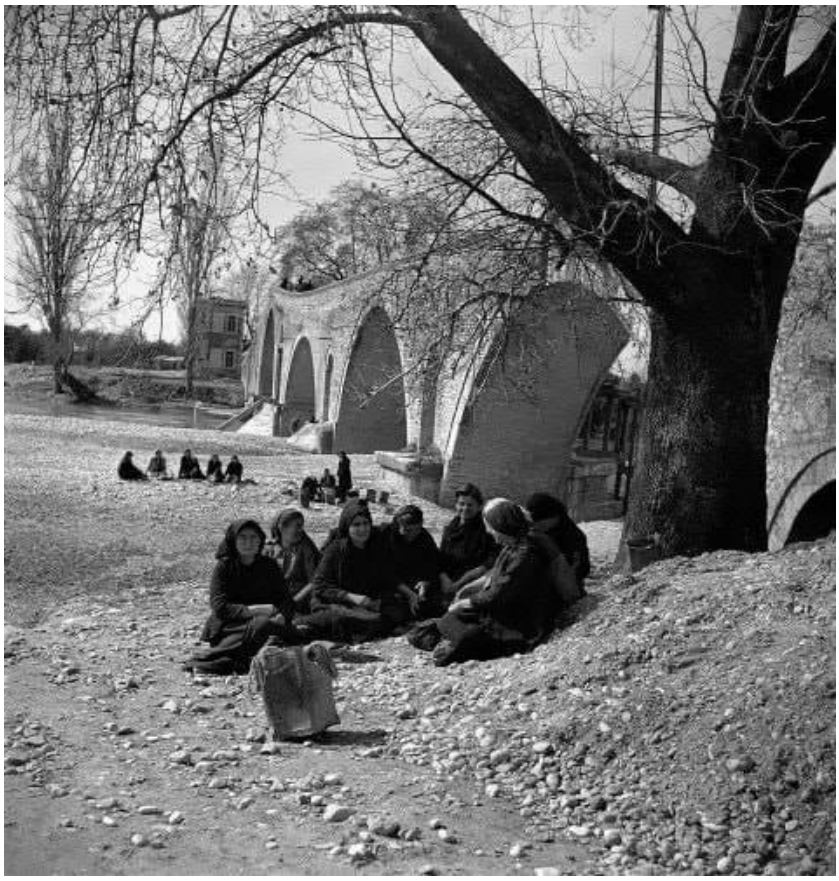
(1910)

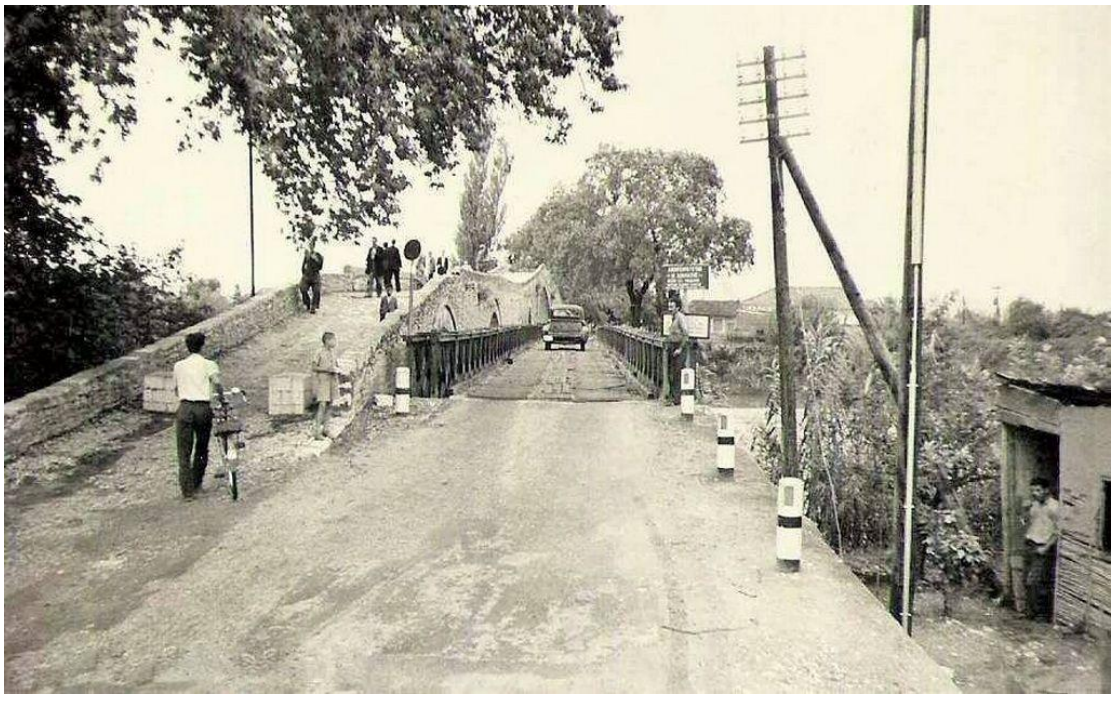
(1920)

(1946)

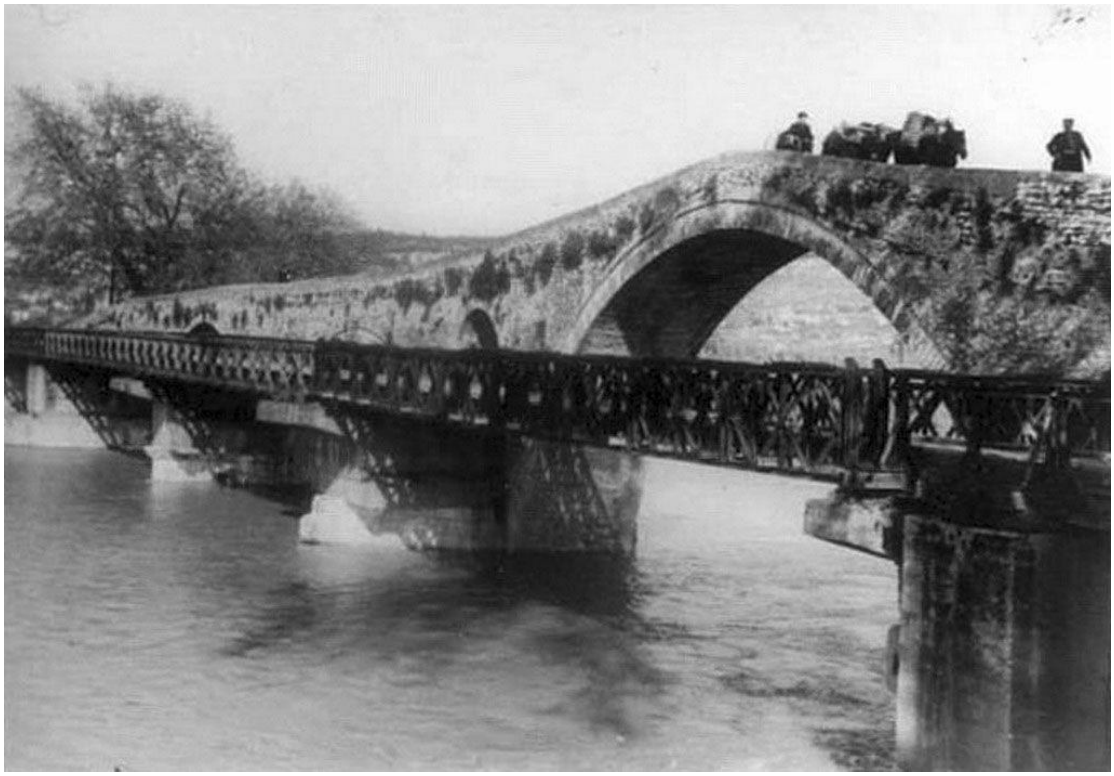
(1950)

(1951)

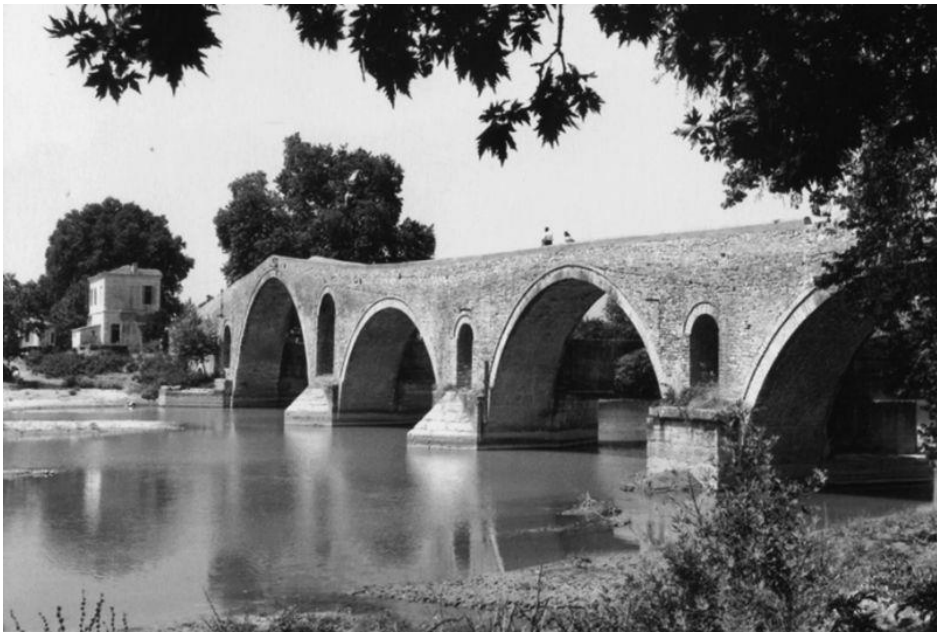
(1953)

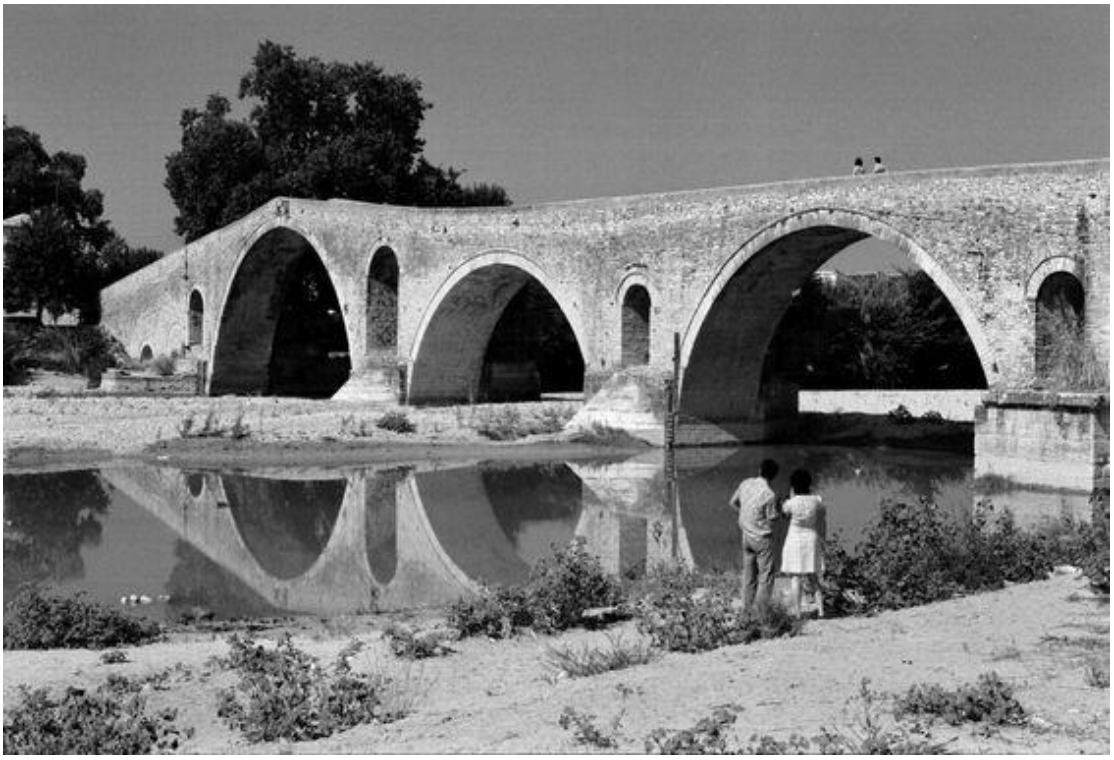
(1960 – Στιγμιότυπο από τις εργασίες συντήρησης του Γεφυριού)

(Το 1960 πραγματοποιείται η καινούργια γέφυρα για την μεταφορά των οχημάτων, μπροστά από το Γεφύρι της Άρτας)

(1961)

(1973)

(1982 – Εργασίες Συντήρησης του Γεφυριού της Άρτας)

(1987 – Εργασίες Συντήρησης)

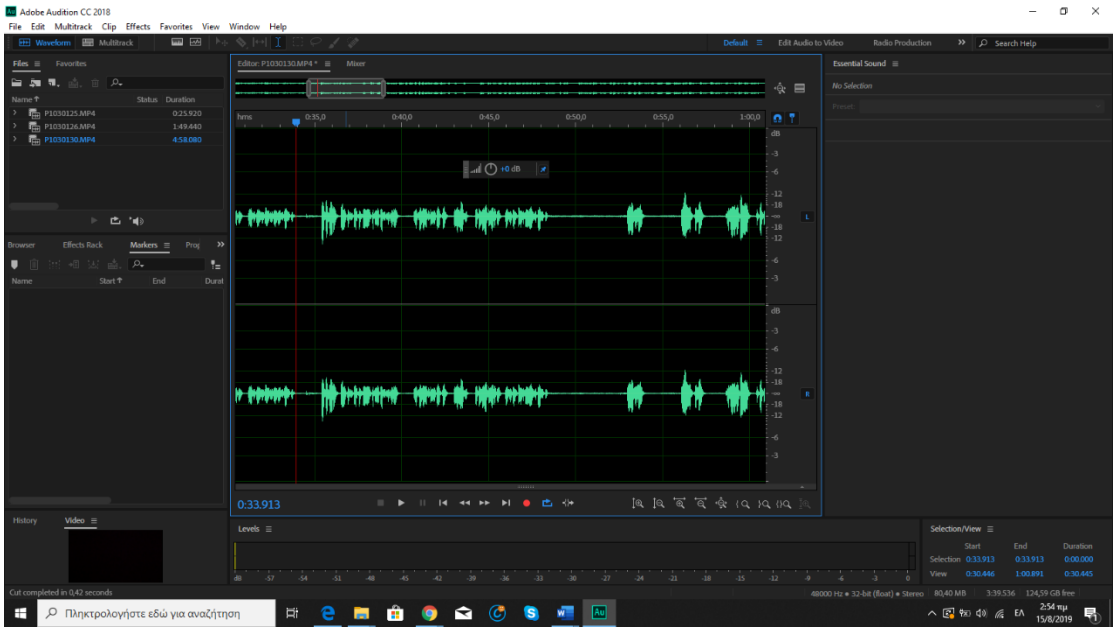
(1995)

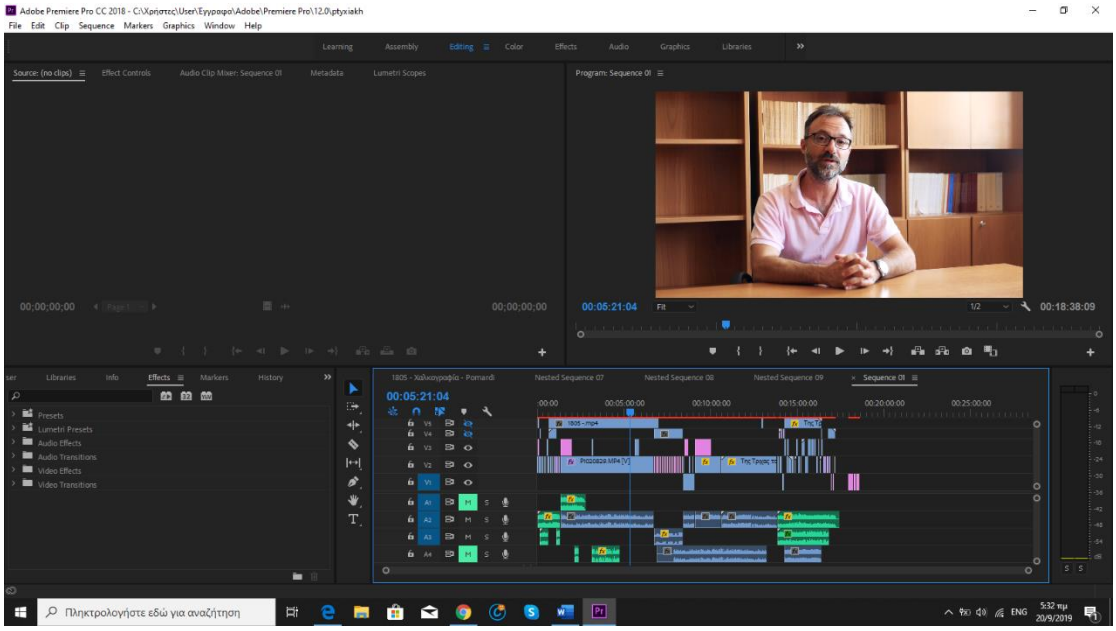
(2019 – Το γεφύρι της Άρτας στο σήμερα)

5.6.2 ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΜΙΚΩΝ

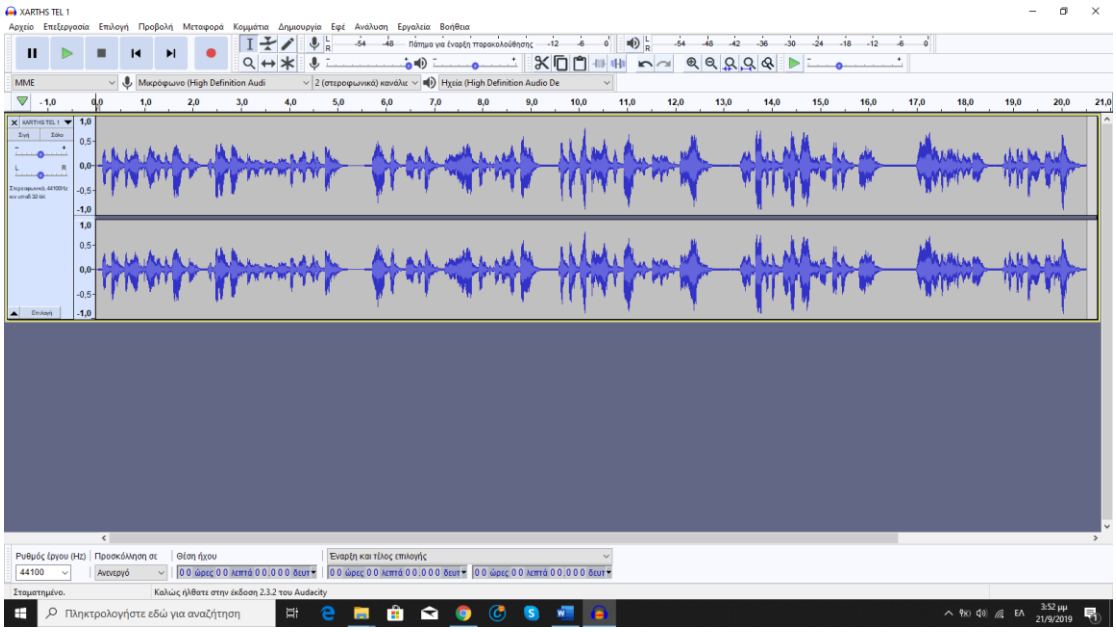
Οι φωτογραφίες που ακολουθούν παρουσιάζουν τα λογισμικά που αξιοποιήθηκαν για την ομαλή εκπόνηση της πτυχιακής εργασίας.

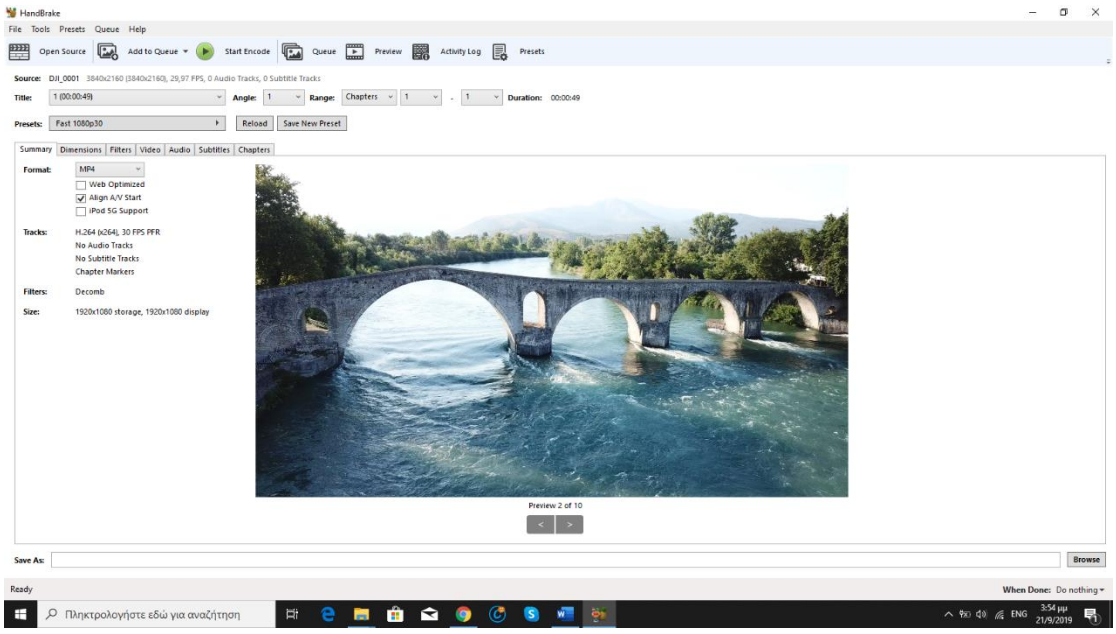
(Adobe Audition Pro CC)

(Adobe Premiere Pro CC)

(Audacity)

(HandBrake)